פולע טאבעל־ע פון דער מלוכה=לאטעריע זעה ־טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 78	Łódź, Wtorek 1 kwietnia 1930.	אכטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, ג׳ ניסן תר״ץ	№ 78

Adres Redakcji i Administracji: **Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.** | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224=71

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę nieodżałowanemu

B. P.

MAKSYMILJANOWI JAKUBOWICZOWI

Prez. Zarządu i Założycielowi firmy

„Przemysł drzewny Maksymiljan Jakubowicz" Sp. Akc.

a w szczególności Zarządowi Szkoły Głuchoniem. „EZRAS ILMYM", Zarządowi SYNAGOGI przy ul. Zachodniej, oraz Zarządowi Pogotowia Ratunkowego „LINAS HACEDEK" składamy z głębi serca p ynące „B ó g z a p ł a ć"

RODZINA.

צו דער עפענטליכקייט!

צוליב דער לעצטער אונפעראנטווארטליכער העצע פון די אזוי-גערופענע חברת „כרמל" אין ווארשא, אויף דער ארץ-ישראל׳דיגער וועלט-פירמע פון **ווילן און קאניאקען**

„כרמל=אריגינאל"

(אינהאבער ש. פרידמאן און זעהנע)

בעת וועלכער די פערזאנען האבען זיך שוין ערלויבט צו בענוצען דעם אויסדרוק פאלסיפיקאט, זענען מיר געצוואונגען צו ערקלערען פאלגענדעס:

1) „כרמל=אריגינאל", וועלכע עקזיסטירט זייט יאהר 1889, איז די ערשטע און עלטסטע ווייַן=פירמע אין ארץ-ישראל. די ווייַנען פון דער פירמע זענען פערשפרייט איבער דער גאנצער וועלט מיט דער וועלבער אריגינעלער שוץ=מארקע און עטיקעטען. דאס אנרופען אונזער אלט=עקזיסטירענדע 42=יעהריגע מארקע אלס פאלסיפיקאט איז דערפאר א ג׳אונערהערטער בלבול און חוצפה פון אונפעראנטווארטליכע פערזאנען.

2) בנוגע די דראהונגען פון ווארשעווער „כרמל" אויפ׳ן אדרעס פון די ה״ה ווייַן=סוחרים ערקלערען מיר, אז מיר נעמען אויף זיך די פאלשטענדיגע פעראנטווארטליכקייט פאר אלע כלומרשט-יורידישע „קאנסעקווענצען", אגב איז דער פאקט א פערקערטער, נישט בלויז וואס מיר האבען נישט ברעה זיך צו בענוצען מיט׳ן נאמען פון ווארשעווער „כרמל" נאר מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע ג״ה סוחרים און קאנסומענטען דורכאויס אכט צו דעגען אויף דער מארקע „כרמל=אריגינאל" וועלכער איז דער אמת=ריכטיגער, גוטער און כשר׳ער ארץ=ישראל=ווייַן.

3) מיר בעטען די ג״ה סוחרים און קאנסומענטען צו פערגלייכען אונזערע ווייַנען און קאניאקען „כרמל=אריגינאל" מיט די אלע איבריגע רעקלאמירטע ארץ-ישראל-ווייַנען און דאמאלסט וועט זיך יעדער איבערצייגען, ווי אזוי אריגינעלער ארץ-ישראל-ווייַן זעהט אויס און פאר א׳עמען וועט קלאר ווערען די ריכטיגע סבה פון דער שרעק ביי אונזערע קאנקורענטען, אז אונזער ווייַנען זאלען פערשפרייט ווערען אין פוילען. צו דעם צוועק שיקען מיר ארויס אויף יעדער טעלעגראפישער און בריפליכע ווענדונגען איינגאנצען בחנם אלס פראבע-מוסטערן פון אלע סארטען ווייַנען „כרמל=אריגינאל".

4) בנוגע דאס אריינמישען מיין פערזענליכען נאמען אין צוזאמענהאנג מיט עפעס פאלסיפיקאטען, האלט איך נידריגער פון מיין כבוד מיט די פערזאנען צו פאלעמיזירען, איך ווארען אבער אויף להבא צו זיין מיט זאלכעס זעהר פארזיכטיג.

מיט אכטונג

הויפט=פערקויף פון ארץ=ישראל׳דיגע ווייַנען, קאניאקען „כרמל=אריגינאל"

בונם אלטר, ווארשא, נאלעווקי 21.

ברוך הבא! לאדזער מאשין=מצות

— די בעליבטע ערשטע —

זענען ווידער דא!

דערמיט קענען מיר אנזאגען דער לאדזער בעפעלקערונג די פרעהליכע בשורה, אז די פעראייניגטע לאדזער בעקער=גרופע

אויף אל. קאשציושקי 11, טעל. 141=08

האבען שוין אנגעהויבען צו באקען די גוט=בעקאנטע

מאשין=מצות

פון I טער סארט מעהל אונטער דער השגחה פון הרב מזדונסקא וואליא אונטער דער שטרענגער השגחה פון 2 אבער-משגיחים.

די לאדזער בעפעלקערונג ווערט געבעטען וואס פריהער צו בעשטעלען, כדי מיר זאלען קענען אלעמען צופרידענצושטעלן.

מיט אכטונג

די פעראיינ. בעקער=גרופע פון די ערשטע מאשין-מצות

אין לאדז, אל. קאשטשושקי 11, טעל. 141-08.

בעמערקונג: די מצות ווערען צוגעשטעלט דער ג׳ קונדשאפט אהיים.

1 דאלאר פאר יעדע לעבעדיגע וואנץ

וואס וועט געפונען ווערען נאך א דורכגעפיהרטער דעזינפעקציע מיט׳ן פרעפאראט

„FUMIGATORE-CIMEX"

וועלען מיר צאהלען אין מזומן.

דער פרעפאראט איז דער איינציגער אנערקענטער דורך דעם געזונדהייטס-דעפארטאמענט ביים אינערן-מיניסטעריום אלס דעזינפעקציאנס-מיטעל געגען יעדער ארט אינסעקטען און הויפטזעכליך געגען די באקטעריעס פון דיפטעריט און בויך-טיפוס. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקעס.

Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne

„SALVATOR", Katowice.

Zastępstwo na wojew. Łódzkie:

Inż. JULJUSZ HAMER i S-ka

6-go Sierpnia 1. Telefon 188-58.

אויפפאדערונג!

דער לאדזער יוד. פליישער-פעראיין פעטריקאווער 24 פאדערט אויף אלע פלייש=העקערס — מיטגלידער און נישט-מיטגלידער צו קומען היינט, 7 אזג. אין פעראיין

וועגען הכשרים.

אנ׳ערשטקלאסיגע

רעק-ב״יערין

ווערט פון זאפארט געזוכט ביי דער פירמע

מ. רוביז, 64 פיעטריקאווער 64.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען אין קאטאוויץ געשטארבען און דעמזעלבען טאג צו קבורה געקומען אונזער היישגעליבטער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גרויספאטער, שוואגער, ברודער און אנקעל

ב״ע משה רובינאוויטש

אין עלטער פון 65 יאהר, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

געגען די יודען און אראבער

איז געווענדעט דער בעריכט פון דער ארץ-ישראל-קאמיסיע

לאנדאן, 31. (יט"א טעלעגראפיש). היינט איז דא פערעפענטליכט געווארען דער בעריכט פון דער ארץ-ישראל-קאמיסיע. דער בעריכט ענטהאלט 200 דרוקזייטען.

דאס רוב פון די רעזאלוציעס ווענען אנגענומען געווארען איינשטימיג און נאר צו א טייל פון זיי האט הארי סנעיל ארייגנעטראגען אויסבעסערונגען.

אין פונקט 1 פון בעריכט ווערט געזאגט, אז די קאמיסיע איז געקומען צום אויספיהר, דאס אנגעהויבען די אונרוהען האבען די אראבער, אבער אויך די יודען האבען אין איניגע ערטער אנגעהויבען און צושטערט אראבישע הייזער.

אין פונקט 2 ווערט ערקלערט, אז דער הויפט מופטי איז טיילווייז שולדיג אין די אונרוהען.

אין פונקט 3 ווערט ערקלערט, אז די בעשולדיגונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אז די אראבישע עקזעקוטיווע האט ארגאניזירט די אונרוהען האבען זיך נישט בעשטעטיגט.

אין פונקט 4 ווערט ערקלערט, אז די ארץ-ישראל-רעגירונג טראגט נישט קיין שום שולד אין די אונרוהען און אז די האלטונג פון שטעלפערטרעטער פון נציב העליון לוק איז געווען אויסגעצייכענט.

דאס העכסטע געריכט מבטל געמאכט א מאנדאט פון ב. ב.

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דאס העכסטע געריכט האט מבטל געמאכט דעם מאנדאט פון רעפ. קאראל וואיעוואדא (ב.ב.) פון דער וואהל-קאמיסיע 17.

נאכ'ן בעטראכטען די וואהלאקטען האט דאס העכסטע געריכט פעסטגעשטעלט, אז אויף דער אלגעמיינער צאהל 1256 וועהלער איז פאר דער ליסטע (ב.ב.) אפגעגעבען געווארען 151 שטימען און אויף דער ליסטע 18 (מינדערהייטס-בלאק) 1063 שטימען. ביים צוזאמענשטעלען אבער דעם רעזולטאט פון די וואהלען איז אויף דער ליסטע נומער 1 פערשריבען געווארען 1063 שטימען און ליסטע נומער 18 151 שטימען.

אויפ'ן סמך פון די דאזיגע פאקטען, האט דאס העכסטע געריכט מבטל געמאכט דעם מאנדאט.

ווארשא, 31. (טעלעפאניש). פון אונזער קארעספאנדענט). אין שייכות דערמיט, וואס דאס העכסטע געריכט האט מבטל געמאכט דעם מאנדאט פון ב.ב. רעפוטאט וואיעוואדא, פערליערט דער ב.ב. קלוב נאך א מאנדאט פון דער מלוכה-ליסטע.

אויפ'ן ארט פון רעפ. וואיעוואדא געהט אריין א אוקראינער, און פון דער מלוכה-ליסטע געהט אריין אויפ'ן ארט פון רעפ. קאזלאווסקי א אנדערער פאלקסמאן מאהרוועלעווסקי. דער דאזיגער פאקט האט אין די סאנאציע-קרייזען ארויסגערופען אונצופרידענהייט ווייל דאס זעצט זיך דער איינציגער רעפרעזענטאנט פאלקאזניק, וואס געהערט נישט צו דער סאנאציע.

די שמחה אין דעם סאנאציע-לאגער

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). אין די סאנאציע קרייזען קומען פאר כסדר באנקעטען און בעלער, צוליב דעם נצחון, וואס די סאנאציע האט אפגעהאלטען צוליב'ן שאפען א רעגירונג מיט סלאוועק'ן אלס פרעמיער.

אין די פאליטישע קרייזען שמועסט מען, אז אויף דער קומענדיגער סעסיע, אויב דער סיים וועט נישט פונאנדערגעלאזט ווערען, זועט בארטעל צוריק ווערען פרעמיער.

צענטראלעוו זאמעלט אונטער'שריפטען וועגען אן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). אין די קרייזען פון „צענטראלעוו" האט מען שוין אנגעהויבען זאמלען אונטערשריפטען אויף א פעטיציע צום מלוכה-פרעזידענט וועגען צוזאמענרופען א אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים.

ווי בעוואוסט דארף א א פעטיציע זיין פערזעהן מיט א דריטעל אונטערשריפטען פון רעפרעזענטאנטען. ווי מען רעכענט, זועט אויף דער מארגענדיגער זיצונג פון צענטראלעוו די זאך ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען.

עס איז אויך נישט קלאהר ווי אזוי עס זועט ערלעדיגט ווערען די פראגע פון דער ראטיפיקאציע פון דעם ליקווידאציע-אפמאך מיט דייטשלאנד.

ענטגילטיגע אינטערפרעטאציע פון דער באלפור-דעקלאראציע איז נישט פארהאן

לאנדאן, 31. (יט"א טעלעגראפיש). די צייטשריפט „וויסט-אינדיא" דער האלב-אפיציעלער ארגאן פון קאלאניאל-אמט האט פערעפענטליכט אן ארטיקעל געווידמעט דער אינטערפרעטאציע פון דער באלפור-דעקלאראציע.

באלפור אליין וואלט איצט נישט געווען אזוי ענטוזיאסטיש בנוגע דעם ציוניזם, דאס וואס באלפור האט ווירקליך געמיינט מיט'ן ציוניזם, איז גיכער א רוהיגע קולטורעלע ענטוויקלונג פון די יודען אין דער א רוהיגע אנערקענונג פון די יודישע רעכט.

לארד באלפור שרייבט די צייטונג, וואלט זיך נישט אקענגענשטעלט דאס ארומשניידען פון דער דעקלאראציע. דער אידעאליזם פון דער מלחמה-צייט וועט ס'ענגע נאך נישט געזען בעקאנט קיין פראקטישע ענינים, מוז מאדיפיצירט ווערען.

ס'קען שוין איצט געזאגט ווערען, אז קיין ענטגילטיגע אינטערפרעטאציע פון דער באלפור-דעקלאראציע איז נישט פערהאן.

דיסקוסיע וועגען דער ארץ-ישראל פאליטיק

וועט דאנערשטאג פארקומען אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 31. (יט"א) אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט פרעמיער מאקדאנאלד ערקלערט, אז אויף דער דאנערשטאגדיגער זיצונג פון פארלאמענט, וועט בעטראכט ווערען די ארץ-ישראל פאליטיק.

דער רב-הכולל פון פראג פערלאזט זיין אמט

פראג, (יט"א) דער הרב הכולל פון פראג הרב ד"ר היינריך בראדי האט זיך געווענדעט צו דער פראגער יודישער קהלה איהם צו בעפרייען פון זיין אמט, ווייל ער זיל זיך פולשטענדיג ווידמען דער וויסענשאפטליכער ארבייט. זי דער יט"א פארשטעהער ווערט געזאגט, וועט די קהלה-פערוואלטונג בעריקזיכטיגען די ביטע, און הרב בראדי וועט אריבער אויף עמעריטור.

הרב ד"ר בראדי איז איצט אלט 61 יאהר און פערנעהמט דעם כסא-הרבנות אין פראג זייט דעם יאהר 1912. הרב בראדי האט זיך פיל געווידמעט דער פארשונג פון דער העברעאישער דיכטונג פון מיטעלאלטער.

בוקארעשטער ראבינאט פראטעסטירט

געגען די רעליגיאנס-פערפאלגונגען אין סאוויעט-רוסלאנד

בוקארעשט, (יט"א) דער בוקארעשטער ראבינאט מיט הרב הכולל ד"ר נעמיראווער בראש האט פערעפענטליכט אין דער פרעסע א שארפען פראטעסט געגען די רעליגיאנס-פערפאלגונגען אין סאוויעט-רוסלאנד.

נאר אויף קאלעקטיווע יסודות

טעלען געבויט ווערען די נייע יודישע קאלאניעס

מאסקווע, (יט"א) דער „קאמזעט" האט אנגענומען א בעשלוס, דאס פון די שוין איינגעארדענטע קאלאניסטען וועט מען נישט פארערן אפצוגעבען זייערע בהמות אין די קאלעקטיווען. די נייע יודישע קאלאניסטען אבער, וואס זעלען בעזעצט ווערען אויף ערד דעם היינטיגען פריהלינג, וועלען פון אנהויב אן נישט בעקומען קיין בהמות און אינדיווידועלען אייגענטום. די פערד און קיה וועלען זיין קאלעקטיוויזירט, און עס וועלען שוין געבויט פאר דעם צוועק ספעציעלע גרויסע שטאלען.

פאלשע קלאנגען וועגען פאגראמען אין די יודישע קאלאניעס אויף אוקראינע

מאסקווע, (יט"א) אין זשיטאמירער קרייז האבען זיך לעצטענס פערשפרייט קלאנגען וועגען יודישע פאגראמען אין כערסאנער און קריוואראגער ראיאן. אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע קלאנגען האבען פיל דעקלאסירטע, וועלכע האבען זיך פערעגיסטרירט צו קאלאניזירען זיך, אפגעהאלטען אפצופאהרען אין די קאלאניעס. די אויספארשונג האט

קאלעקטיוו-שטראפען פאר חרוב מאכען כפר-אוריה

ירושלים, (יט"א) אויף די אראבישע דערפער, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין צושטערען די יודישע קאלאניע כפר-אוריה בעת די אויגוסט-אונרוהען איז אויפ'ן סמך פון געזעץ וועגען קאלעקטיוו-שטראפען ארויפגעלעגט געווארען א שטראף פון 1650 פונט.

א הארציגען מזל-טוב ווינש איך
פרל. בראניא ליפציגער
מיט ה' פעליקס שיפער
צו זייער חתונה, ווי אויך א גליקליכע
רייזע צו זייער אפפאהרען קיין בעלגיען
סאלעס גרינבערג.

א מאנ'פעסט

אויף דער נאוואמיעכקא נומער 14
וואלט איך אלעמען אייך ראטען
קויפען שוהנע אבערהעמדער
די מאדערנסטע קראוואטען.

אין געשעפט פון הערן גינצבערג
אלע קויפען איצטער דארטען,
מענער-, דאמען-, קינדער-וועשע
גאלאנטעריע אלע סארטען.

ספארט-פאנטאפעל און לודאווע
אלעס וועט איהר דארטען קריגען,
ווער עס קויפט ביי הערן גינצבערג
יענער האט א פערגעניגען.

ווייל הער גינצבערג איז א פירמע
וואס איז שוין אין דער וועלט בעקאנט,
זיינע סחורות זענען די בעסטע
וואונדערשעהן און עלעגאנט.

קומט איהר וועט זיך איבערצייגען
אלע, אלע, וואו איהר זענט,
ווער עס קויפט ביי הערן גינצבערג
יענער בלייבט שוין זיין קליענט.

יין כשר לפסח!!!
מויזענטער מענשען האבען זיך
שוין איבערצייגט, אז די ווייגען
פון דער ביי-ערעפענטער וויין און מעהד-פאבריק
„פראגרעס"
זענען גוט און ביליג
צוליב רעקלאמע, אז גאנץ לאדז
זאל זיך אין דעם איבערצייגען
פערקויפען מיר לחג הפסח
א גוטע באטשינקע וויין נור 50 1 זל.
מיט אבצוגג פירמע „פראגרעס" 2 אלטער 2 מארק

Dr. med.
N. JELENKIEWICZ
23 ZAWADZKA 23
POWRÓCIŁ.

א שטוב אדער א טרוקענע קעלער איז פארטער
טיט עלעקטרי, מעגליך מיט א קאנצעסיע אויף א
ווערקשטעל אין דער געגענד קילינסקי, פאמארסקע
פאלודניאווע ביז צעגעלניאנא ווערט געזוכט.
אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר קאנצעסיע

שעהנע דינע כשר'ע געשמאקפולע
מצות
בעקומט מען אין דער זייט 50 יאהר בעוואוסטער היגיענישער בעקעריי פון
יצחק מאיר פאקולא, אגראדאווא 3

האנדווערקער-קירזשנער-צעך
אין לאדז, אגראדאווא 9
אכטונג, קירזשנער!
היינט, דינסטאג, דעם 1-טען אפריל, פינקטליך 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון האנדווערקער-פעראיין אויף אגראדאווע 9
די עפנונגס-פערזאמלונג פון האנדווערקער-קירזשנער-צעך
מיט'ן אנטייל פון א פארשטעהער פון דער אויפז כטס-מאכט, מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) עפענונג, 2) וואהלען פון א „סטארשי", פאדסטארשעס א. א., 3) פרייע פארשלאגען.
איינטריט דורך איינלאדונגען. די צייטווייליגע פערוואלטונג.

J. WEKSLER
Cegielniana 81, tel. 143-93
— — פיהרט אויס: — —
איבערפיהרונג פון מעבעל
אין ספעציעל צוגעמאכטע וואגענס
אויך: אלערארט מאשינען, סעמעל און לאקאמאבילען
אין און אויסער דער שטאט אין אלערליי משאות
צו קאנקורענץ-פרייזען און געגען פולער גאראנטיע

האלץ-שריפט
אין פערשידענע גרויסען, פרייזווירדיג צו פערקויפען
ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.
108

ס'איז ארויס פון דרוק
די ערשטע און גרינדליכע מאנאגראפיע אויפ'ן יסוד פון ארכיוואלע מאטעריאלען
„די געשיכטע פון די יודען אין פיעטריקאוו און אומגעגענד"
פון משה פיינקינד, אין דער פוילישער שפראך:
MOJZESZ FEINKIND
DZIEJE ŻYDÓW w PIOTRKOWIE i OKOLICY
od najdawniejszych czasów do chwili obecnej
Nakład autora, Piotrków 1930.
פרייז 5 זל. צו בעקומען ביים מחבר, פיעטרקאוו, פילסודסקיעגא 36.

שרעקליכער הוראגאן איבער בראזיליען

הונדערטער הייזער פערניכטעט, א גרויסע צאהל מענשליכע קרבנות

פאריז, 31. (אטע) א שרעקליכער הוראגאן איז היינט אריבער איבער דער שטאט ... אין בראזיליען, און משך פון דריי מינוט זענען צושטערט געווארען הונדערט און פופציג הייזער. די דעכער פון די הייזער זענען אוועקגעטראגן געווארען אויף איניגע קילאמעטער ווייט. די בעפעלקערונג איז אין פאניק שרעק אנטלאפען פון דער שטאט. ביינאכט זענען שוין פערהאן איבער 250 טויטע און שווער־פערוואונדעטע. די קאמוניקאציע מיט דער שטאט איז איבערגעריסען.

היינט — פרעסע־אינטערוויו פון פרעמיער סלאוועק

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

פרעמיער סלאוועק זעט מארגען, דינסטאג האבען אן אינטערוויו מיט די פארשטעהער פון דער סאנאציע־פרעסע, בעת וועלכען ער זעט ארומרעדען די פאליטישע לאגע.

רעגירונגס־קאמיסאר יאטשקעוויטש ווערט בעשטימט אלס וואיעוואדא

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דער ווארשעווער רעגירונגס־קאמיסאר יאטשקעוויטש זאל בעשטימט ווערען אלס ווארשעווער וואיעוואדע.

קאנפערענץ צווישען מלוכה־פרעזידענט און פרעמיער סלאוועק

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט 12 א זייגער האט דער געוועזענער פרעמיער בארטעל זיך געזעגענט מיטן מלוכה־פרעזידענט.

נאך דיין אפפאהרען איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון אנדערהאלבען שעה צווישען פרעמיער סלאוועק און מלוכה־פרעזידענט.

קוואטקאווסקי און טשערווינסקי זאלען אוועק אין דימיסיע

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

ווי מ'שמועסט, זעט גאר אינגיכען דער לייטער פון האנדעלס־מיניסטעריום קוואטקאווסקי און פון בילדונגס־מיניסטעריום, טשערווינסקי, אוועק אין דימיסיע און אויך זייער ארט וועלען אנקומען מענשען, וואס שטעהען נאהענט צום פרעמיער סלאוועק.

עס זאלען אויך פארקומען ענדערונגען אויף איניגע הויכע פאסטענס אין פרעזידיום פון מיניסטעררראט.

מעמאריאל צום האנדעלס־מיניסטעריום

וועגען שטייער־הנחות

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין די ווירטשאפטליכע קרייזען, סיי יודישע, סיי קריסטליכע, סוחרים ווערט בעטראכט די פראגע וועגען אויסארבייטען א מעמאריאל צום האנדעלס־מיניסטעריום, אז עס זאל דורך א דעקרעט ארורכגעפיהרט ווערען ענדערונגען אין דעם הכנסה שטייער.

עס ווערט אנגעוויזען אויף דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע, און עס ווערט געפאדערט אז עס זאל געמאכט ווערען הנחות פאר די סוחרים.

די אינדישע מחמדאנער געגען גהאנדי

לאנדאן, 31. (ספ. טעל.) פון באמביי מעלדעט מען אז דער מאהאראדושא בארארי, דאס נישט דערלויבט גהאנדי און זיינע אנהענגער א דורכצוגעהן דורך זיין טעריטאריום. דער מאהאראדושא האט ערקלערט, אז אויב גהאנדי וועט נישט קאנקורירן אויף זיין פערבאט דאך פרובירען א דורכצוגעהן וועט ער געגען איהם ארויסשיקען א פולק פון אויסשליסליך מאהמעדאנער.

דאס טעריטאריום פון מאהאראדושא בארארי האט א בעפעלקערונג פון 2126.000 איינוואוינער דערפון 160 טויזענד מאהמעדאנער.

צוליבן פערבאט האט גהאנדי געמוזט ענדערן זיין מארשרוט.

בעסעדאווסקי גיט ארויס א וואכענבלאט

פאריז, 31. (ספ. טעל.) אין די ערשטע טעג פון חודש אפריל וועט ערשיינען א רוסיש וואכענבלאט „פארבא" וואס זעט ארויסגעגעבען און רעדאגירט פון בעסעדאווסקי, דעם אויטאר פון די בעוואוסטע רעזאלוציעם וועגען די סאוויעטען. בעסעדאווסקי האט בדעה אין דעם וואכענבלאט צו מאכען א קאמפאניע געגען סטאלינען פאר דער דעמאקראטיזירונג פון דער סאוויעטישער מלוכה־ארדנונג.

פראנצויזישער פארלאמענט אנגענומען דעם יאנג־פלאן

פאריז, 31. (אטע). דער פראנצויזישער פארלאמענט האט אויף א זיצונג וואס האט געדויערט א גאנצע נאכט ענדגילטיג מיט א גרויסע מעהרהייט שלאגען וועגען יאנג־פלאן; האט פרעמיער טארדיע אנגענומען דעם יאנג־פלאן.

אין שייכות מיט דעם אריינגעטראגענעם פארגעשטעלט דעם פארשלאג וועגען צוטריט, וואס איז איהם אויסגעדריקט געווארען.

קאטאסטראפאלע ארבייטסלאזיגקייט אין די פעראייניגטע שטאטען

ניו־יארק, 31. (אטע) „יונייטעד פרעס" מעלדעט, אז די לאגע אין שייכות מיט דער ארבייטסלאזיגקייט אין די פעראייניגטע שטאטען איז אצינד געווארען קאטאסטראפאל, און משך פון די לעצטע זעקס חדשים איז די צאהל פערואגען וואס בעטען אונטערשטיצונג געשטיגען אויף צוויי הונדערט פראצענט.

דר, היינעמאן — עהרען־פראפעסאר פון ברעסלויער אוניווערזיטעט

בערלין, (יט"א) דער דאצענט פון יודיש־טעאלאגישען סעמינאר אין ברעסלוי ד"ר היינעמאן איז בעשטימט געווארען אלס עהרען־פראפעסאר פון ברעסלויער אוניווערזיטעט. פראפ. היינעמאן וועט האלטען לעקציעס וועגען דער קולטור פון העלעניזם.

בלוטיגע געשלעגען צווישען בעקער־ארבייטער אין ווארשא

ווארשא, 31. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין א רייה יודישע בעקערייען וואו עס זענען געבאקען מצות איז געקומען צו בלוטיגע געשלעגען צווישען די טרעגער און בעקער־ארבייטער. דער סכסוך איז אויסגעבראכען צוליב דעם וואס די בעקער־ארבייטער פאדערען אז ביים אפטראגען די מצות זאלען זיין בעשעפטיגט נאר ארבייטסלאזע פון פראפעסיאנעלען פעראיין, עס זענען פערהאן איניגע צעהנדליג פערוואונדעטע.

פראטעסט־פערזאמלונג

געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין רוסלאנד

וויען, 31. (יט"א טעלעגראפיש).

אין שטאט־פארק איז פארגעקומען א גרויסע פראטעסט־פערזאמלונג געגען די רעליגיעזע פערפאלגונגען אין רוסלאנד. ס'האבען גערעדט פארשטעהער פון פערשידענע רעליגיעס, צווישען זיי ראבינער דר. טאגליכט, ס'זענען אנגענומען געווארען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

די יודישע וואנדערונג אין יאהר 1929

פאריז, (יט"א) פון די סטאטיסטישע בעריכטען, וואס זענען פערעפענטליכט געווארען דורך „היקעם" איז צו זעהען, דאס די צאהל יודישע עמיגראנטען, אין יאהר 1929 האט דערגרייכט ביז 45,340 פערזאן, ד. ה. מיט 7,500 פערזאן מעהר ווי אין יאהר 1928. דעם גרעסטען קאנטינגענט יודישע עמיגראנטען גיט פוילען, פון וואנען עס האבען אויסגעוואנדערט אין פערשידענע לענדער אנ'ערך 25,000 פערזאן.

9 פערזאן אומגעקומען אויף א מאטאר־שיפעל

פאריז, 31. (אטע) אויף דער אזיערע אוכידא האט געפינט זיך אויף דער גרעניץ צווישען יוגאסלאוויען און אלבאניען איז אונטערגעגאנגען א מאטאר־שיפעל, עס זענען דערטרונקען געווארען 9 פערזאן, דערונטער 2 פרויען פון קאנסול.

בלוטיגער צוזאמענשטויס

צווישע קאמוניסטען און פאליציי

פאריז, 31. (אטע) בעת א סאציאליסטישען מיטינג אין לענס, אויף וועלכען עס האט גערעדט פויל באנקור, איז געקומען צו א געשלעג צווישען סאציאליסטען און קאמוניסטען.

פיפצעהן סאציאליסטען און צעהן פאליציאנטען זענען פערוואונדעט געווארען.

די 32־טע בית־עלמין־שענדונג אין דייטשלאנד

בערלין, (יט"א) אין רעדינגען (ריינלאנד) איז געשענדעט געווארען דער דארטיגער יודישער בית־עלמין. 14 מצבות זענען צושטערט געווארען. דאס איז שוין די 82־טע בית־עלמין־שענדונג אין דייטשלאנד. א טאג פאר דעם כוליגאנישען טאט איז אין רעדינגען פארגעקומען א נאציאנאל־סאציאליסטישע פערזאמלונג.

א נייע טעגליכע יודישע צייטונג אין ריגע

ריגע, (יט"א) דעם 31. מערץ הויבט אן איז ריגע צו ערשיינען א נייע טעגליכע יודישע צייטונג א. נ.: „ריגער מאג". די צייטונג ווערט ארויסגעגעבען דורך, רעדאקטאר פון דער ג. ריגער טאג־צייטונג „דאס פאלק". ביורא צט האט דער געזו. רעדאקטאר פון „דאס פאלק" ת. ערות ארויסגעגעבען די וועכענטליכע צייטונג „דער פרייטאג".

אויסצייכנונג פון א יונגער יודישער פארשערין

בערלין, (יט"א) די אסיסטענטין פון קרעבס אינסטיטוט ביים בערלינער אוניווערזיטעט פ־ין ד"ר אויגעניא קלעע־ראזיראזיטש איז אלס צייכען פון אנערקענונג פאר איהר וויסענשאפטליכע ארבייטען בעשטימט געווארען פאר א מיטגלידערין פון „רייכשען צענטראל־קאמיטעט פאר פארשען און בעקעמפען די קרעבס־קראנקהייט".

א 120־יעהריגער תימנ'ער יוד אין תל־אביב

תל־אביב, (י.ט.א.) בעת דעם רעגיסטרירען יודען אויף בעקומען אומזיסטע מצות אויף פסח האט זיך ארויסגעוויזען, דאס איינער פון די רעגיסטרירטע דער תימנ'ער משה בן עמרם איז אלט 120 יאהר.

א פלאץ

פון צירקא 4000 קוו. איילען אין בעסטען צענטרום פון פאדעמביע, צוליב אבריזע

זעהר ביליג צו פערקויפען.

צו ערפאהרען אין אדמינסטר. פון דער צייטונג אונטער „פאדעמביע".

דער ביליגסטער איינקויף

פון דער נייעסטער קאסמעטיק איז נאר אין דער נייער פארפומעריע

I. DRUKIER, 5 Zawadzka 5, tel. 175-92

ענגראסיסטען בעקומען בעדייטענדע ראבאטען.

בעמערקונג: צו יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען גראטיס א פלאקאן פראנצויזישען פערפום.

לאדז
1 אפריל 1930

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז
1 אפריל 1930

אויפ'ן וועג צו יודיש און יודישקייט

אין ניו־יארק איז פארגעקומען דער ערשטער צוזאמענפאהר פון דער יודישער קולטור־געזעלשאפט, צו וועלכען ס'איז פון פוילען געפאהרען דער אינזשענער און געזעלשאפט־טוער גאסט זלמן רייזען.

די קולטור־געזעלשאפט שטעלט זיך דעם ציל, צו ערקלערען אנ'ענטשיידענעם קאמף דער אנטיודישונג פון די אמעריקאנער יודען און ארבייטען פאר דער פערשפרייטונג פון דער יודישער שפראך און ליטעראטור.

די איניציאטארען פון דער געזעלשאפט זענען א גרופע יודישע שרייבער, מיט דוד פינסקין בראש. די דאזיגע גרופע איז, פערשטעהט זיך, ווי א טראפען אין ים גענען דעם 4־מיליאנען יודענטום אין אמעריקא. אבער די עסקנים ארבייטען מיט טיפען גלויבען און מיט איבערצייגונג, אז ס'איז שוין פאר אט דער מיסע געקומען די ריכטיגע שעה.

אט שייכות דערמיט איז אין דער ניו־יארקער „טאג“ פערעפענטליכט געווארען אן אינטערעסאנטער ארטיקעל פון עוראל נאקס א. ט. „אויפ'ן וועגען צו יודיש און אמעריקא“.

דער מחבר ווייזט אן, אז אין אמעריקא איז איצט קענטיג א יודיש קולטורעלע אויפרוהרונג און ער גיט אן פינף סיבות דערצו:

1) די שליסונג פון די טויערן. כל זמן די אימיגראציע האט כסדר געשטראמט האט דער יודישער געפיהלט אלעמאל א פרישע בלוט־טראנספוזיע. איצט אבער ווייס ער, אז אויב ער וועט אליין נישט זארגען פאר דער יודישקייט פונ'ם קומענדיגען דור, וועט די יודישקייט אונטערגעהן. זוכט ער פארלייזען, ער ווענדעט זיך צום ציוניזם, צו דער רעליגיע, צו פילאנטראפיע און דורך אט די אלע וועגען הויבט ער אן פיסלעכווייז זיך צו בעהעפטען מיט דער יודישער שפראך און קולטור.

2) דער צווייטער פאקטאר איז געווען די וועלט־מלחמה, וואס האט געבראכט אויפלעבונג ביי א סך פעלקער און האט אויך געשאפען א בעוואלדיגע פעראייניגונג צווישען יודען פון דער גאנצער וועלט און אין אמעריקא גופא. די אמעריקאנער יודען האבען דערפיהלט בחוש, אז יודען זענען א וועלט־פאלק און, אז יודיש איז א יודישע וועלט־שפראך.

3) די קאלאניזאציע אין ראטען־פערבאנד און אין פאלעסטינא האט ארויסגערופען ביי די אמעריקאנער יודען פערשטענדעניש פאר'ן טעריטאריאליזם, פאר אוטאנאמיע טעריטאריעס, וואו ס'ווערט פערפעסטיגט די יודישע קולטור און יודישע שפראכען. דאס האט געהויבען דעם פרעסטיזש פון יודיש צווישען די אמעריקאנער יודען.

4) די פירטע זעהר טיפע סיבה און דער אמעריקאנער אנטיסעמיטיזם, וואס פערשפרייט זיך אלץ מעהר און קומט ארויס אלץ בולט'ער און העזה'דיגער. אפשר איז עס נישט אנטיסעמיטיזם, נאר שנאה צום פרעמדען, צום אנדערשדיגען, וואס פערזוכט זיך צו רעכען אויף זיין אופן.

די נישט־ליבשאפט צו יודען האט אנגערירט אלע שיכטען פון דער יודישער אמעריקא: דעם סטודענט, דאס קאנטאר־מיידעל, דעם ארבייטער, דעם פראפעסיאנאל, אפילו דעם גרויס־פינאנסיסט.

גענען דעם זענען פערהאן צוויי מיטלען: א) זיך נאכמעהר אסימילירען, אפרייבען אינגאנצען דעם צלם־אלקים, אדער ב) זיך ענגער בעהעפטען מיט'ן אייגענעם פאלק, זענען אבער די אמעריקאנער יודען לעצטענס געווארען שטאלצער, בעוואוסטזיניגער און ס'ליינט זיך ניכער אויפ'ן שכל, אז דער ענטפער וועט זיין א צוריקקעהר צו דאס אייגענע.

5) די יודיש אמעריקאנער שרייבער און געלערנטע, וועלכע האבען זיך שוין גענאט צונויפגענאסען מיט דער ארומיגער קולטור, האבען מיט־אמאל דערפיהלט א בענקשאפט נאך ווארצלען, א דראנג צו די קולטור־אוצרות פון זייער אייגענעם פאלק.

און ס'גענעפינען זיך שוין איצט פערשידענע יודיש־אמעריקאנער ווארט־זאגערס, וואס האבען אויסגעכאפט ושיטלאווסקים לאזונג, אז אמעריקא דארף זיין נישט א שמעלץ־טאפ, נאר א פעלקער־סימפאניע, אין וועלכער איטליכע נאציע זאל אויסשפילען איהר אייגענעם ניגון אין דער אלגעמיינער הארמאניע.

מיר האבען איבערגעגעבען בלויז אין אלגעמיינע שטריכען די גרונד־געדאנקען פונ'ם ארטיקעל, פון וועלכע ס'איז צו זעהן, אז הגם די אלע שעהנע זאכען זענען נאך דערווייל צוקונפט־מוזיק, פונדעסטוועגען רוקען זיך אלץ בולט'ער ארויס די קאנטורען פונ'ם דאזיגען עתיד.

מ'קען דעריבער שטארק גלויבען, אז אויך די קולטור־געזעלשאפט, וואס איז נאך איצט א קליין הייפעלע, וועט אנניכען אויסוואקסען און א מעכטיגער בעוועגונג פאר יודיש.

און דעמאלט, דעמאלט קענען מיר זיך גאר נישט פארשטעלען, ווי מעכטיג ס'קען ווערען דער בוים, אויב ער זאל זיך אנהויבען שפייזען מיט די זאפטען פון זיין אייגענער פאלקס־קולטור.

פ. ה.

ווערט דער סיים צונויפגערופען ווערען אויף אנ'אויסערארדענטליכע סעסיע?

וואס זענען איצט זיין מיטעל סיים? ווי אזוי וועלען זיך געשטאלטען די בעציהונגען צווישען סיים און דער רעגירונג פון פולק. סלאוועק, וועלכע איז אנ'אויסגעשפראכענע אנטי־סיים – רעגירונג! אויף אט די פראגען ברענגט דער „איל. קור. צ.“, וועלכער שטעהט נאהענט צו די סאנאציע־ספערען, פאלגענדע אינפארמאציעס און השערות.

בכלל שמועסט מען, אז די רעגירונג פון פולק. סלאוועק וועט זיין א רעגירונג אהן סיים, ד. ה. אז ביז צו דער בודזשעט־סעסיע אין הערבסט וועט דער סיים נישט צונויפגערופען ווערען.

גאנץ אפט הערט מען אויך די מיינונג, אז פאר דער קומענדיגער בודזשעט־סעסיע וועט די רעגירונג בעשטימען נייע וואהלען. פון דער אנדערער זייט גיט מען איבער, אז שוין אין דער נאהענטסטער צייט האט די אפאזיציע בדעה אנצוהויבען זאמלען אונטערשריפטען אויף א ווענדונג צום מלוכה־פרעזידענט כפוח צונויפצורופען אנ'אויסערארדענט־ליכע סעסיע, אין אינפארמירטע ספערען האלט מען פון דער מעגליכקייט, אז אויפ'ן פערלאנג פון דער געהעריגער צאהל דעפוטאטען (איין דריטעל) וועט דער מלוכה־פרעזידענט צונויפרופען אנ'אויסערארדענטליכע סעסיע.

וואס נוגע די שטעלונג פון דער רעגירונג, דארף מען אננעהמען, אז די רעגירונג וואלט פון איהר זייט איינגעהן אויף א קורצטערמיניגע סעסיע אויף צו ערלעדיגען אינטערנאציאנאלע ענינים (ראטיפיקאציע פון טראקטאטען), ווען זי וואלט געווען איבערצייגט, אז אויף אט דער סעסיע וועלען ערלעדיגט ווערען בלויז מלוכה־נויטווענדיגע פראגען.

א וויכטיגע פראגע איז די ראטיפיקאציע פון האנדעלס־טראקטאט מיט דייטשלאנד. וועגען אט דעם ענין גיט מען איבער פון מאסגעבענדע קוועלען:

דער האנדעלס־טראקטאט ענטהאלט נישט קיין צאל־מאריף־טייל, דעריבער קען א גאנצע רייהע טיילען פון דעם טראקטאט אריין אין קראפט און דער ראטיפיקאציע פון פארלאמענט. אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען דער פראגע פון די קאנטינגענטען, איז מאסגעבענד, די מיינונג פון האנדעלס־מיניסטעריום אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען די פעראורדנונגען, וואס האבען נעהאט דעם ציל פון צאל־קריג, איז מאסגעבענד דער מיניסטעראט־ראט. דאגעגען קאנען א רייהע אנדערע פראגען (קאנטינגענטען, צאל־פארמאליטעטען) ראטיפיצירט ווערען נאר דורכ'ן סיים און קאנען דעריבער ערלעדיגט ווערען נאר אויף אנ'עקסטראארדינערער סיים־סעסיע.

וואס האט געגעבען די ערשטע סעסיע פון. אדמיניסטראציון־קאמיטעט ביי דער אגענץ

א געשפרעך מיט דר. ראזענבלאט

לאנדאן, (יט״א) דער מיטגליד פון דער אגענץ־עקזעקוטיווע ד״ר פעליקס ראזענבלאט האט אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור געגעבען פאלגענדע ערקלערונג וועגען דער נאר־וואס געשלאסענער סעסיע פון אדמיניסטראציון־קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ.

די סעסיע פון אדמיניסטראציון־קאמיטעט איז געשלאסען געווארען מיט אן אלגעמיינעם געפיהל פון צופרידענהייט מיט'ן פערלויף פון די בעראטונגען. עס איז געלונגען צו בעזייטיגען די מיספערשטענדענישען און צוריקצושטעלען די הארמאניע, מיט וועלכער עס האט זיך אויסגעצייכענט די סעסיע פון ראט פון דער אגענץ אין ציריך. די געצעטע סעסיע איז אויך בעמערקענסווערט דערמיט, וואס אין איהר זענען די פיהרער פון די נישט־ציוניסטישע גרופען צום ערשטען מאל געקומען אין דירעקטער בעריהרונג מיט די לויפענדע א״י פראבלעמען און עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז די נישט־ציוניסטען זענען נישט ווייניגער ווי די ציוניסטען בעהערשט מיט דער שטרעבונג צו שטויסען פאראויס די אויפבוי־ארבייט אין ארץ־ישראל.

די פינאנציעלע קאמיסיע איז געווען איינשטימיג ביים אקצעפטירען דעם פורשלאג אז דער הויך פון 750,000 פונט און ביי אנערקענען די נויטווענדיגקייט פון ענערגישע בעמיהונגען צו זאמלען די נויטיגע פאנדען.

א וויכטיגער בעשלוס איז אנגענומען געווארען וועגען גלייך צוצוטרעטען צו קאלאניזירען א בעדייטענדע צאהל יודישע משפחות אין ארץ־ישראל.

אלע מיינונגס־פערשידענהייטען און ארגאניזאציאנעלע פראגען זענען בעזייטיגט געווארען אהן בעזונדערע שוועריגקייטען אין גייסט פון גענענזייטיגער פערשטענדניש.

וואס שייך דער אדמיניסטראציע אין ארץ־ישראל, האט דער אדמיניסטראציון־קאמיטעט איינגעשטימט אויף א געוויסער ארבייטס־פערטיילונג צווישען דער עקזעקוטיווע, אלס פעראנטווארטליכער קערפערשאפט, וואס איבט אויס דעם אויבערשטען קאנטראל, און די שטענדיגע לייטער פון די רעספ. פארטאמענטען, וועלכע זאלען געניסען אין א בעדייטענדער מאס פון אומאפהענגיגקייט אין זייערע אייגענעם ארבייטס־געביט.

אין הסכם מיט דער פערשטענדיגונג, וואס איז צושטאנדגעקומען אין ציריך, האבען זיך 4 מיטגלידער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע צוריקגעצויגען פון דער אגענץ־עקזעקוטיווע, 4 ווייטערע מיטגלידער וועלען זיך צוריקציהען דעם 1 אקטאבער פון לויפענדען יאהר.

דער בעזוך פון נציב־העליון אין די יודישע ארבייטער־ישובים

עס איז צום ערשטען מאל, וואס דער נציב־העליון בעזוכט דעם יודישען ארבייטער־ישוב אין עמק. דער איצטיגער בעזוך זאל בעדייטען, אז דאס לעבען איז, פון נאך די געשעהענישען, געווארען צוריק נארמאל. עס איז דא א זיכערקייט פאר'ן לעבען און בעוועגונג און דער נציב־העליון האט דורכגעמאכט זיין בעזוך אן קיין שמירה, ער זיין פרוי און סעקרעטער אין דער בעגלייטונג פון אריא־טאנט זענען פון חיפה אפגעשטגען אין נהלל און דארט פערבראכט איניגע שעה. דער נציב העליון ווערט פערבעגענט אלס גוטער עקאנאמיסט און אויך ביי זיין אנקומען אין נהלל האט ער זיך פעראינטערעסירט מיט דער פראגע פון „עבודה עצמית“.

— און וואס טוט איהר אין דער צייט פון סעזאן־ארבייט, אט דאס איז געווען די פראגע פון נציב העליון נאכדעם, ווי ער האט בעטראכט די ווירטשאפטען. דערביי האט ער בעטאנט, אז ער פערשטעהט זעהר גוט דעם ווילען פון די קאלאניסטען אין נהלל נישט צו עקספלאאטירען קיין ארבייטער, אבער ער מיינט, אז ביי אנדערווירטשאפט זענען דא אויסנאהמע־פאלען, ווען מען מוז אנקומען צו הילף פון געדונגענע ארבייטער. אויף זיין פראגע האט ער בעקומען פאלגענדען ענטפער: די ווירטשאפט אין נהלל איז פערטיילט, אז יעדע פאמיליע קען בעארבייטען מיט אייגענע כוחות די ווירטשאפט. עס פעהלט זיך פון צייט צו צייט א מאנגעל אין פרויען־הענט ביי דער ווירטשאפט, און אין אזעלכע פאלען קומען צו הילף די קרובים, וועלכע ווערען ארויסגעפאדערט דורך סערטיפיקאטען פון חוץ לארץ (א קאפיטלער אנצוהערעניש גענען די פערגרענצונג פון דער רעגירונג אויף סערטיפיקאטען פאר פרויען).

דער נציב העליון האט זיך אליין געקאנט איבערצייגען, האס די יודישע קאלאניזאציע ברענגט דעם לאנד. מיט איניגע יאהר צוריק האבען 80 פראצענט פון דער נישט־יודישער בעפעלקערונג געליטען אויף מאלאריע. איצט מאכט אויס די קראנקהייט נאר 1 פראצ. א דאנק דער אנטי־מאלארישער ארבייט פון קרן־קימת און קרן־היסוד, אויסדריקענדיק דעם דאנק די קאמענדאנטען בריאנד און אנדרוסען פאר זייער ארבייט איז, און נאך די אומרוהען, דאבען אבער די איינוואוינער פון נהלל אנגעוויזען, אז די נישט־פולקומען זיכערקייט און דער סביבה שטערט דעם נארמאלען פריידליכען לעבען פון יודישען ישוב. עס איז אנגעוויזען געווארען אויף דער נויטווענדיגקייט פון א שאסיי, וועלכער זאל פערבינדען נהלל און איהר סביבה מיט עפולה. דער נציב העליון האט דערקלערט, אז ער פערשטעהט די שווערע לאגע, און דעריבער איז אין לאנד געקומען גענעראל דאבונין, וועלכער פערנעמט זיך אצינד מיט דער פראגע. א בעזונדערער פריינד איז געוועזן פאר'ן נציב העליון, וואס נהלל אנערקענט די ארבייט פון די רעגירונגס־באאמטע און זייער ראיה.

מיט א טאג שפעטער איז דער נציב העליון געקומען אין עין־חרוד און דא, ווייזט איז ער איינגעפאלען אין די טיפסטע נעריכטעניש פון די נאציאנאלע און סאציאלע פראבלעמען פון דער יודישער קאלאניזאציע. בעזוכענדיג אן אנגהויב די קינדער־וועלט פון עין־חרוד, דעם שפיטאל, פלאנצונגען און אנדערע צווייגען פון דער ווירטשאפט, האט ער נאכדעם פערבראכט א לענגערע צייט מיט די ארבייטער אין עין־חרוד און זיך צוגעהערט מיט גע־שפאנטען אינטערעס צו די רייד פון לעווקאוויטשען איבער די לעבענס־פארמען פון דער גרויסער קאמונע, דעם אונטערשייד פון דער קליינער ביז דער גרויסער קבוצה און דעם „מושב עובדים“. גלייכ־צייטיג האט איהם לעווקאוויטש אינפארמירט איבער דער יודישער קאלאניזאציע אין מזרח־טייל פון עמק יזרעאל: אין דעם טייל געפינען זיך פאלגענדע יודישע ישובים: כפר יחזקאל, 70 פאמיליעס מיט 200 נפשות. קבוצת גבע 25 פאמיליעס, 90 נפשות. בית אלפא 50 פאמיליעס, 150 נפשות. חפצי בה 25 פאמיליעס, 75 נפשות, תל יוסף 90 פאמיליעס, 210 נפשות און עין־חרוד 120 פאמיליעס מיט 417 נפשות. לעווקאוויטש גיט אריבער און צופערען דעם אונטערשיד פון דער אינטענסיווער און קולטורעלער יודישער ווירטשאפט ביז דער אראבישער עקסטענסיווער ווירטשאפט.

אין דער נישט־יודישער ווירטשאפט בעקומט מען פון א דונאם פאיען 60—70 קילאגראם קערנער, און דער יודישער — 70—150 קילאגראם. די אראבישע קוה גיט 6—7 הונדערט ליטער מילך א יאהר, די קוה אינדער יודישער ווירטשאפט (גע־בראכט פון האלאנד, ביירוט א. א. וו.) 2500 ליטער. אין דער אראבישער ווירטשאפט האט מען פון א הון 60—70 אייער א יאהר. אין דער יודישער 140 אייער. האניג בעקומט דער א אבער 5 קילאגראם, יודען בעקומען 25 קילאגראם. לעווקאוויטש דערצעהלט אויך וועגען ארט לעבען פון יודישען לאנדווירט, וועגען זיינע קולטורעלע הצ־טרכותן א. א. וו. די יודישע לאנדווירטשאפט קען זיך נאר דאן ענטוויקלען, אויב די רעגירונג וועט פערלייכטערע ווי שטייערען און דורכפירען איבער־ראל שאסייען, איבערהויפט איצט, נאך די לעצטע געשעהענישען.

דער נציב העליון דריקט אויס זיין צופרידענהייט, וואס עס איז איהם געגעבען געווארען די געלעגענהייט צו בעקענען זיך מיט די סאציאלע און ווירטשאפטליכע עקספערימענטען פון יודישען ארבייטער־ישוב עקספערימענטען פון קאמונאלע ווירטשאפטען זענען שוין געמאכט געווארען אין פאר־ריגען יאהר־הונדערט, וועלכע האבען זיך אבער נישט איינגעגעבען און דעריבער הופען ארויס די עקספערימענטען פון יודישע ארבייטער א בעזונדערען אינטערעס און די רעגירונג וועט געוויס נישט מאכען קיינע שטערונגען די קאמונאלע ווירטשאפטען. וואס נוגע איהם פערזענליך וואלט ער נישט געקענט לעבען אין א קבוצה, אבער וואס זאגט נישט, אז די וואס לעבען אין א קבוצה, זער נען נישט גערעכט. וועגען דורכפיהרען שאסייען צווישען די יודישע פונקטען קען די רעגירונג דאס איצט נישט פערשפרעכען, איהר פעהלען דערצו מיטלען. ער מיינט, אז דאס דארפען טון די לאנד־ווירטשאפטליכע פונקטען אליין, זיך פערבינדען מיט'ן צענטראלען שאסיי, כדי אין פאל פון אומרוהען זאל דאס מיליטער קענען לייכט צוקומען. ער ווינשט הצלחה עין־חרוד צו איהר בעזעצען זיך אין איהר נייעם פונקט קומה און ער האפט זיי בעזוכען אויפ'ן נייעם פלאץ.

פאר'ן אפפאהרען האט לעווקאוויטש געזאגט, אז ער האפט, אז עס וועט קומען א צייט, ווען אלע מענשען וועלען זיך פיהלען גוט אין די קבוצות. טשענסעלאר אבער שאקעלט מיט'ן קאפ, די פרוי פון נציב העליון האט אויסגעדריקט איהר בעדויערען, וואס זי האט זיך נישט געקענט אויפהערען מיט די מיידלעך פון עין־חרוד, ווייל זיי קענען נישט קיין ענגליש, און די מיידלעך? זיי האבען גע־שמייכעלט: די פרוי פון נציב העליון האט מעהר צייט און זי קען לערנען העברעאיש, אזוי האבען זיי געטראכט און זיך געזעגענט מיט א „שלום“ אויף העברעאיש.

דער נציב העליון האט אויך בעזוכט „נהריים“ און אין דער בעגלייטונג פון רוטענבערג'ן זיך בעד קענט מיט דער גרויסער יודישער אונטערנעהמונג, וועלכע האלט שוין ביים פערענדיגט ווערען.

בן התהלות

קאמוניסטישע אקציע געגען באלפור־טרויער

ערושלים, (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט די טרויער־פייערונגען נאך באלפורס טויט האבען די קאמוניסטען זיך בעמיהט צו פערשפרייטען פראקלאמאציעס, אין וועלכע עס ווערט שארף אנגעגריפען די ענגלישע פאליטיק אין ארץ־ישראל. אין חיפה זענען ארעסטירט געווארען 3 קאמוניסטען פאר פערשפרייטען די דאזיגע אויפרופען.

יודישע מיידלעך

אין אַ פאַנאַטיש-רעליגיעזער סעקטע

אַ חברה דעגענעראַטען, פּסיכאָפּאַטען און סאַדיסטען, וואָס „דינען גאָט" דורך שכרות און ווילדע אָרגיעס

אין זיינע ווייטערדיגע אַרטיקלען וועגן דער פאַנאַטיש-רעליגיעזער סעקטע דערצעהלט ד. וואלין:

זיצענדיג פינף טעג נאָכאַנאַנד אין געריכט און צוהערענדיג זיך צו די רייד פון די בעשולדי-גער, פון די גייסטיג און פיזיש פערקריפּעלטע „ברידער" און „שוועסטער", וואָס טרעטען איצט אַרויס אַלס עדות געגען זייער געוועזענעם לעה-רער און „נביא", הערענדיג די בעווייזע פון די בעשולדיגטע גופא, — האָב איך צייטענווייז גע-פרעגט: האָבען מיר זיך צוריק אומגעקעהרט צו דעם מיטעלאַלטער אָדער איז עס, אפשר אַלץ נישט מעהר ווי אַ שווערער חלום, וואָס וועט פערשווינ-דען ווי רויך, אַזוי גיך ווי איך וועל דערוואַכען? עס קען דאָך נישט זיין — האָב איך זיך געזאָגט — אַז אַלץ, וואָס מיר האָבען געהערט און געזעהן דאָ פאַר די עטליכע טעג, זאָל טאַקע זיין וואָהר! אָבער, ליידער, האָבען די „זאַכליכע בעווייזען", וואָס האָבען פיגורירט אויפ'ן פּראָצעס — די צעהנ-דליגער און צעהנדליגער בילדער און פאָטאָגראַ-פיעס פון דעם „נביא" אַלס „ערלעזער" און דער-נאָך אַלס „מאַטאָטשקאַ" אין פרויען קליידער און אין אַלערליי פּאָזעס, די הילצערנע שטעקענס, די ריטער, די אייזערנע ריטער, די אייזערנע שטע-קענס בעצויגען מיט לעדער און אייזערנע שטע-קענס אָהן לעדער, דער צלם, מיט וועלכען מען פלעגט אויסברענען צלמים, די פאָטאָגראַפיעס פון די קרבנות מיט די אויסגעברענטע צלמים אויף זייערע לייבער, אַ גאַנצער אַלבום מיט פאָטאָגראַ-פישע בילדער פון די סאַמע עקלהאַפטעסטע סצע-נעס פון אויסגעלאַסענקייט, וואָס זענען פאָרגעקו-מען אין „טעמפעל", די זעקלעך אַרבעס, אויף וועלכע מען פלעגט די פערזינדיגטע שטעלען מיט נאַקעטע קני'ה, דער שאַנד-קאַלפּאַק, וואָס מען פלעגט זיי בעת מעשה אַנטון איבער'ן קאָפּ ביז צו די סאַמע אַקסלען, די צוואַנגען, מיט וועלכע מען פלעגט רייסען שטיקער פלייש פון לייב און די אי-בעריגע אינקוויזיטאָרישע געצייג און „הייליגע" בילדער, וועלכע ס'האָט זיך אָנגעקליבען אַ גאַנצע אויסשטעלונג, — דאָס אַלץ האָט דערמאָנט, אַז דאָס איז ליידער נישט קיין חלום, נאָר אַ טרויע-ריגע עקלהאַפטע ווירקליכקייט.

וואָס-זשע זענען עס פאַר אַ מענשען? — ווער און וואָס שטעלען מיט זיך פאַר די ברידער שולץ? וואָס פאַר אַ סאָרט פּערזאָן איז דער הויפּט-גרינ-דער פון דער נייער „רעליגיע" דמיטרי שולץ אַליין? איז ער טאַקע נישט מעהר ווי אַ פּשוט'ער שאַרלאַטאַן און שווינדלער, אַן אויסוואָורף און סאַ-דיסט, אָדער שטעקט אין איהם נאָך עפּעס? ווער זענען די נאָכפאָלגער, וואָס האָבען זיך פרייוויליג אונטערגעוואָרפען דעם ווילען פון איין מענשען, און אויסגעשטאַנען ערנידערונג, פערשקלאַפונג, שרעקליכע פיזישע און גייסטיגע יסורים, וואָס האָ-בען קיין נאָמען נישט? צו וועלכען קלאַס, צו וועלכער שיכט געהערען זיי די דאָזיגע מענשען, און וואו האָט ער זיי ווערבירט? און לסוף, ווי אַזוי האָט עס געקענט פּאַסירען, אַז אין סאָוועט-רוסלאַנד, וואו דאָס לעבען איז אַזוי ברוזיג, אָנ-געשטרענגט און אומרוהיג, אין אַ לאַנד, וואָס טרעט אויס נייע וועגען פאַר דער גאַנצער מענש-הייט, אין אַ לאַנד, וואו מיליאָנען מענשען טרע-טען אַרויס געגען די אַלטע רעליגיעס, זאָלען זיך געפינען גרינדער און אָנהענגער פון אַ נייער רע-ליגיעזער סעקטע, וואָס דערמאָנט אָן די ערגסטע צייטען פון מיטעלאַלטער? ווי קומט עס, וואָס אין רעכטען מיטען מאָסקווע זאָל כמעט צעהן יאָהר נאָכאַנאַנד עקזיסטירען אַ רעליגיעזע סעקטע, וואָס האָט איבערגעשטיגען מיט איהר שכרות, מיט איהר אכזריות און אויסגעלאַסענקייט אַלץ, וואָס מיר ווייסען אויס'ן געביט פון רעליגיעזען פאַנאַטיזם, און דאָס זאָל בלייבען בסוד?

אָט די אַלע פראַגען האָבען געוואַלטיג אינ-טערעסירט די אויספאָרשונגס-מאַכט, די ריכטער, די בעשולדיגער, די עקספּערטען; זיי האָבען אינ-טערעסירט פּסיכיאַטאָרען און פּסיכאָלאָגען, שריי-בער און דראַמאַטורגען און די טויזענדער און טויזענדער מענשען, וואָס זענען פאַר די טעג פון פּראָצעס דורכגעגאַנגען דורכ'ן געריכטס-זאַל.

אַ טיילווייזען ענטפער אויף די אַלע פראַגען גיט דער אויספאָרשונגס-מאַטעריאַל, די עקספּערטי-זע און די לעבעדיגע עדות, וואָס זענען דורכגע-גאַנגען פאַר'ן געריכט.

בנוגע צו דמיטרי שולץ האָט איהר אי זיין פריצ'ישע אָפּשטאַמונג, אי שלעכטע ערציהונג פון אַן אַריסטאָקראַטישער מיסטיש-געשטימטער מוטער, וואָס האָט זיך בעשעפטיגט מיט ספּיריטיזם און געגלויבט אין גייסטער, אי די ווירקונג פון דער מיליטערישער שולע, אי שלעכטע געוואוינהייטען אין דער יוגענד, אי פיזישע אַנאָמאַליעס (אומנאָר-מאַליגקייטען), אי זיין קרענקליכע פאַנטאַזיע און ליבע צו טעאַטראַלישקייט אין לעבען, אי אַלע אַנ-דערע אייגענשאַפטען פון זיין כאַראַקטער, וועלכע מיר האָבען אויסגערעכענט אין אָנהויב פון אונזער בעריכט. די מעדיצינישע פּסיכיאַטרישע עקספּערטיזע געפינט, אַז דמיטרי שולץ איז אָהן ספק אַ פּסיכאָ-פּאַט, אויף פּראָסט מאַמע לשון — אַ שטיקעל משו-גע'נער, אָבער ער איז נישט אויף אַזוי פיל משוגע, ער זאָל נישט פּעראַנטוואָרטליך זיין פאַר זיינע מעשים.

נישט אָנפרעגענדיג די מיינונג פון דער מע-דיצינישע פּסיכיאַטרישער עקספּערטיזע, האָט דער עקספּערט אין פראַגען פון רעליגיעזע סעקטען אין רוסלאַנד, באָנטש ברויעוויטש, צוגעגעבען, אַז דמי-טרי איז אָהן ספק אַ רעליגיעזער מאַניאַק, אַ מענש, וואָס גלויבט פעסט אין זיין בעשטימונג צו זאָגען דער מענשהייט אַ ניי וואָרט און אַז די סעקטע, וואָס ער האָט געגרינדעט איז אַ נייע רעליגיעזע סעקטע צווישען פיל אַנדערע סעקטעס פון זעלבען מין. ער האַלט, אַז אין דעם פאַל איז קרענקליכער גלויבען געגאַנגען האַנד אין האַנד מיט סאַדיזם, מיט שווינדעל און שאַרלאַטאַנסטווע.

ווער-זשע זענען געווען זיינע אָנהענגער? און ווי אַזוי און מיט וואָס האָט ער זיי געוואו-נען?

מען דאַרף וויסען, אַז דעם גרונדשטיין צו דער נייער „רעליגיע" האָט דמיטרי שולץ געלעגט נישט אין מאָסקווע, נאָר אין אַ פערוואָרפענע שטעט-טעל, אין אַ העק, וואָס ליגט 60 קילאָמעטער פון דער נאָהענטסטער באַהן-סטאַציע.

אין אַ שטעטעלע, וואָס רעדמאָנט דאָס „שטעטעל אָקוראָוו" פון גאָרקי, קומט אַראָפּ אַלס לעה-רער אין דער אָרטיגער שולע-קאָמונע „אַ מענש פון צענטער", אַ געבילדעטער, אַן אַריסטאָקראַט, מיט פיינע מאַניערען, אַ שרייבער, אַ דראַמאַטורג, אַן אַקטיאָר, אַ רעזשיסאָר, מיט איין וואָרט, אַ מיי-סטער אויף אַלע כלים. דערצו איז ער נאָך אַ צו-געלאָזענער מענש, אַ ווייכער. אין דער שולע-קאָ-מונע, ווי אין שטעטעל בכלל, איז פאַרהאַן אַ יו-גענד, וואָס זוכט עפּעס, וואָס שטרעבט צו עפּעס העכערס. וואָלט אין דער שולע אָדער אין שטע-טעל געווען אַ פּאַרטייאישע אָרגאַניזאַציע, אַ קאָמ-סאָמאָל, וועלכע נישט איז קולטורעלע אָנשטאַלטען, וואָלט די יוגענד אפשר דאָרטען געפונען אַן ענט-פער אויף די פראַגען, וואָס פּייניגען זי, אָבער דאָס אַלץ איז נישט געווען. אין גאַנצען שטעטעל איז קיין איין קאָמוניסט אפילו אויף אַ רפואה נישט געווען. די שולע האָט אפילו נישט געהאַט קיין פּיאָנער-אָטריאַד, קיין קלוב, קיין טעאַטער, קיין איין קולטורעלער מענש. טאַ צו וועמען זאָל די יוגענד געהן מיט איהרע פראַגען און ספקות, אויב נישט צום לעהרער, צום „מענש פון צענטער"? — און דער „מענש פון צענטער" האָט גלייך בעצוי-בערט די יוגענד.

ער רעדט אַזוי ווייך, און אַזוי זיס, און אַזוי און אַזוי אינטערעסאַנט. ער קען אַזוי גוט אויפ-קלעהרען יעדער פראַגע.

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 77.

ענגלישע אַקטריסע געהיימניספול פערשוואונדען

נאָך דעם, ווי זי נעווינט 4 טויזענד פונט אויף רולעטקע אין מאַנטע-קאַרלאָ

מיט אייניגע טעג צוריק האָט די בעקאַנטע ענגלישע אַקטריסע בעטי פּיירפאַקס געוואונען פיער טויזענד פונט אויף דער רולעטקע אין מאָנטע קאַרלאָ. אַלע האָבען זי מקנא געווען מיט דעם גליק, און מען האָט נישט אויפגעהערט צו רעדען פון דעם.

זיצענדיג אין אַ קאַפע, אין ניצא מיט איהר מאַן קייט קענעטה, און רעדענדיג איבער דעם גרויסען געווינס, האָט זיך בעטי אויפגעהויבען און געזאָגט, אַז זי געהט אַרויס אין גאַס עפּעס איינקויפען. זי וועט באַלד צוריקקומען.

און אַזוי קומט זי נאָך. דער מאַן האָט גע-וואַרט איין שטונדע, צוויי און פיר און אַ טאָג מיט אַ נאַכט נאָר זיין ווייבעל בעטי איז שוין צו-ריק נישט געקומען. וואָס דאָס געהיימניס איז מיט איהר, קען מען גאָר נישט וויסען.

מען גלויבט, אַז רויבער זאָלען זי האָבען אָפּ-געהיט, ווייל זיי האָבען געוואוסט, דאָס זי האָט מיט זיך דאָס געוואונענע געלד.

איהר מאַן האָט געדונגען פיער פּריוואַטע דע-טעקטיוון אום זי צו געפינען. דערווייל איז נאָך קיין ידיעה נישטאַ וועגען איהר. דער מאַן איז דערווייל אויסער זיך, און די גאַנצע שטאָט איז אויפגעבראַכט פון דער טיפער געהיימניס.

ווינער קהלה אַסיגנירט 40,000 שילינג אויף ארץ-ישראל-צוועקע

וויען, (יט"א) דער ראַט פון דער וויענער יודישער קהלה האָט איינגעשטעלט אין בודזשעט אַ סומע פון 40,000 שילינג אויף ארץ-ישראל-אויפבוי-ארבייט. 20,000 שילינג זענען בעשטימט פאַר'ן קרן-היסוד, 12,000 פאַר'ן „החלוץ" און דאָס איבעריגע ווערט פערטיילט צווישען דער אָר-טאָדאָקסישער געמיינשאַפט אין ארץ-ישראל און דעם ארץ-ישראל-ארבייטער - פאָנד.

אַלע פּאַרטייען האָבען אויף דער זיצונג פון קהלה-ראַט פערנומען אַ אײנשטימיג א פאַזיטיווע שטעל-לונג צום ארץ-ישראל אויפבוי.

וואוקס פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אויף אוקראַינע

פּראָדוקטיוויזאַציע פון די דעקלאַסירטע יודישע עלעמענטען

מאָסקווע, (יט"א) לויט'ן בעשלוס פון ראַט פון פאָלקס-קאָמיסאַרען אויף אוקראַינע וועלען 5000 דעקלאַסירטע יודען אין משך פון די נאָ-הענטסטע 2 וואָכען בעשעפטיגט ווערען אַלס נישט-קוואַליפיצירטע אַרבייטער ביי פערשידענע בוי-אַר-בייטען. ווען דער בוי-סעזאָן וועט זיך ענדיגען, וועלען זיי קוואַליפיצירט ווערען אין אַרבייטס-שולען, כדי אין משך פון די ווינטער-חדשים זיך אויסבילדען אַלס קוואַליפיצירטע אַרבייטער און דאַן זאָלען זיי אַלס אַזעלכע אין קומענדען בוי-סעזאָן אַריין אין די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען.

אין אַ צייטיגען מאָמענט זענען אויף אוקראַינע בעשעפטיגט אַלס אַרבייטער און אַנגעשטעלטע — 230,000 יודען. ד. ה. מיט 40,000 מעהר ווי אין יאָהר 1926. צווישען די יודישע אַרבייטער אויף אוקראַינע איז פאַרהאַן 24,000 מעטאַל-אַרבייטער 23,000 בוי-אַרבייטער, 13,000 נאַדעל-אַרבייטער און 12,000 לעדער-אַרבייטער.

טרינקט נור כשר'ע ווייז
„באַרוון"
מענדיל באַרנשטיין'ס

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטע
און דענטיסטישער קאַבינעט.
זשעזשינער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר איזיק נאָז, האַלז, אויערען קר	4½—5½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	11-9 4½-5
ד"ר ? ...מאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירנעלד נערווען און ...גע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—5
ד"ר שפּערלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א.א. ווי ...-שטאָט'ן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַלונג, איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע, אויף ערלויבט ווערען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריע ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט
איממפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי סטאָמאַטאָלאָג
צאָהן-אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע צאָהן, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאַג

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רע-דאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

פאַר דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אָרגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

Sz. Ł. 364

איהר זענט טאַקע נישט פערפליכטעט צו בעצאָהלען אייער זוהנ'ס געריכטס-קאָסטען. און אויפ'ן חשבון פון אָט דעם חוב וואָלט מען אויף אייער שטוב-ווירטשאַפט קיין זאַיעגטשע נישט געלייגט, דאַגעגען אַן אַנצוג האָט מען שוין יאָ געקאָנט סעקוועסטרירען, ווייל דער עקזעקוטאָר דאַרף נישט וויסען, אַז דער זעלבער אַנצוג גע-הער נישט צום פערמשפּט'ן.

קוים קאָנט איהר אָבער יאָ בעווייזען, אַז דער סעקוועסטרירטער אַנצוג, איז דאָס אייגענטום פון אייער עלטערען זוהן, דאַרף דער לעצטער זיך ווענדען אין געריכט וועגען אַ ווינדיקאַציע.

365 אַ לעזער פון ציגעל-גאַס:

אייער ברודער קאָן דרייסט צוריקקומען זיין פערברעך איז נישט פון אַזאַ הארבער נאַטור, אַז לגבי איהם זאָל אָנגעוואַנדען ווערען אומבאַ-דינגטער אַרעסט.

דער עצה-געבער האָט איהם אַריינגעטריבען אין אַן איבערגעטריבענער שרעק.

נישט מעהר: אויב ער האָט מורא פאַר סיורמע זאָל ער זיך ווענדען אין אַפּעלאַציע-גע-ריכט וועגען אַן אייזערנעם בריף, וואָס מען איהם שוין זיכער ביז'ן אַרויסטראָגען דעם אור-טייל נישט אַרעסטירען.

I. K. 366

אויב די קלאָוזעל איז אַרויסגעגעבען גע-וואָרען אויף אייער פאָטער שוין נאָכדעם, ווי ער איז געשטאָרבען, קאָן מען אויף זיין סמך דעם חוב ביי די איבערגעבליבענע יורשים נישט אויסמאָהנען.

367 אַ רעזערוויסט:

ס'איז אַ פראַגע צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אַ פיזישען אָדער אַן אַזוי גערופענעם גייסטיגען אַרבייטער.

אין ערשטען פאַל דאַרף דער אונטערנעה-מער נישט צאָהלען, אין צווייטען פאַל איז ער יאָ מחויב צו צאָהלען דעם אַרבייטסלוין פאַר דער צייט פון די מיליטערישע איבונגען.

368 פרל. גוטמאַן:

דער רעכטסקאָנסולענט מיסברויכט מיט אייער אומוויסענהייט, ווייל קוים האָט איהר אין מאָ-מענט פון אייער מוטערס טויט געוואוינט אין דער זעלבער דירה — גייט דאָס לאָקאַטאָרען-רעכט פאַר אייער פערשטאָרבענער מוטער סיי ווי אויטאָמאַטיש צו אייך איבער און איהר דאַרפט קיין בעזונדערען פּראָצעס וועגען דעם נישט ערשט צו פערפיהרען, צוליב דעם דאַרפט איהר אויך דעם הויזווירט נישט געבען קיין שום פערגיטיגונג פאַר דער טובה צו אָנערקענען אייך פאַר אַ לאָקאַטאָר פון דער דירה.

שיקט איהם צו פינקטליך דירה-געלד מיט דער פּאָסט, דערווייל אויף אייער נאָמען און נאָכדעם, ווי איהר וועט חתונה האָבען און אַריינ-נעמען אייער מאַן צו זיך אין דער דירה, אויפ'ן נאָמען פון מאַן, וואָס שייך אייער איצט גע-קומענעם פון אויסלאַנד ברודער, קאָן ער זיך אויך אַריינציהען צו אייך אין דער דירה. דער הויזווירט קאָן איהם נישט שטערען ביי אייך צו וואוינען. ער איז אָבער נישט מחויב איהם צו אָנערקענען אַלס לאָקאַטאָר.

369 זאַקליקאָווסקי:

דער פּרינציפּ פון פערעלטערטקייט ווערט אָנגעוואַנדען נישט בלויז לגבי פּראָטעסטירטע וועקסלען, נאָר אויך לגבי נישט פּראָטעסטירט געוואָרענע וועקסלען.

370 ר. ש.

קינדער קאָנען נישט אַרויסטרעטען אַלס עדות געגען זייערע עלטערען.

שייטלען
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פאַרזשוטשקאַ, קאַמינסקאַ 5

די אקציע פאר'ן ארבייטענדען א"י אין אונזער שטאט

די תל-חי-אקאדעמיע אין פילהארמאניע

ביי א פול געפאקטען זאל איז פארגעקומען אין פילהארמאניע א תל-חי-אקאדעמיע געווידמעט דעם 10. יאהרצייט פון יוסף טרומפעלדאר.

ד"ר טארטאקאווער האלט אנ'אינהאלטס-רייכען רעפעראט. בעת דעם דערמאנען די העלדען פון תל-חי שטעהט דער עולם אויף פון די ערטער. דער רעפערענט שטעלט זיך ברייט אפ אויף די ארבייטער-אינסטיטוציעס אין א"י און פאדערט פון ארבייטענדען לאדז א פערשטענדניש פאר דער אקציע פון פ.צ.פ.

דער צווייטער רעפערענט ה' ל. לעווין שטעלט זיך אפ אויף די ערא בערטע פאזיציעס פון די יודישע ארבייטער אין א"י, וועלכע דארפען דינען אלס ביישפיל פאר דער ארבייטערשאפט אין דער גאנצער וועלט.

גדליהו געלער (א"י) שטעלט זיך אפ אויף טרומפעלדארן אלס שעפפער פון „החלוץ".

ה' קרייזמאן (ווארשא) רעדט ארום די בעדייטונג און וויכטיגקייט פון די ארץ-ישראל'דיגע ארבייטער-אינסטיטוציעס בעזונדערס די וויכטיגקייט פון פ.צ.פ.

אין פראגראם בעטייליגען זיך ה' יחיאל ראזענצווייג מיט רעציטאציעס אין יודיש, העברע-איש. פרל. פאפירניקובנא, סאליסטען פון „הזמיר" אונטער'ן אקאמפאנימענט פון פראפ. פייווישעס פיהרט אויס מזרח-טענץ. דער ארקעסטער פון „בר-כוכבא" האט איבערגעלאזט א שטארקען איינדרוק. מיט געזאנג פון א"י- און ארבייטער לידער איז די אקאדעמיע פערענדיגט געווארען.

דער באנקעט אין „התאחדות"

פרייטאג אווענד איז אין זאל פון „התאחדות" פארגעקומען א באנקעט, געווידמעט דער פראקלא-מירטער אקציע פאר'ן ארבייטענדען א"י אין אונ-זער שטאט. ביי שעהן-סערווירטע טישען אין אנ-וועזענהייט פון די אנפיהרענדע מיטגלידער פון „התאחדות", „פועלי-ציון", פארשטעהער פון די יוגענד-ארגאניזאציעס, עפענט ד"ר טארטאקאווער דעם אווענד, אונטערשטרייכענדיג די אחריות, וואס ליגט אויף די אנוועזענדע לגבי דעם קפא"י.

קרייזמאן (ווארשא) רעדט ארום דעם פלאן פון דער אקציע אין לאדז. עס רעדען די ח"ח: ליכטענשטיין, ד"ר קרויש, שאליט, גאלרין, לעווין און כאסין.

אין א געמיטליכען שמועס וועגען אקטועלע ציוניסטישע א"י-פראבלעמען, איז דער באנקעט פערענדיגט געווארען.

די נעכטיגע פערזאמלונגען אין אונזער שטאט

א.ד.ט. „די א"י-דיגע ארבייטערשאפט רופט" זענען נעכטען אווענד פארגעקומען אין די לאקאלען פון „הסתדרות השומרים", „החלוץ", „פועלי-ציון", „דת ועבודה"-פערזאמלונגען, געווידמעט דער אקציע פאר'ן א"י-ד-גען ארבייטער-פאנד. די יוגענד האט זיך רעגיסטרירט צו דער ארבייט בעת דער אקציע.

נעכטען האט זיך אנגעהויבען די גאסען-זאמ-לונג פאר'ן פאלעסטינא-ארבייטער-פאנד.

דער חתונה צערעמאניאל

פון קאוונער רב'ס זוהן אין ניו-יארק

די אמעריקאנער יודישע בלעטער גיבען א ארט דער בעשרייבונג פון דער פייערליכער חתונה פון קאוונער רב'ס זוהן שאפירא מיט דער טאכטער פון הרב לאבאוויץ.

די חופה-צערעמאניע איז געפראוועט גע-ווארען מיט א מאדערנעם סטיל אבער אין עכ-טען גייסט און ווארט פון דער יודישער טרא-דיציע. די מסדרי קדושין זענען געווען דער קאוונער רב, דער בעריהמטער זקן הרבנים רמ"ז מרגליות, הרב חיים פישל עפשטיין און דער כלה'ס פאטער הרב ר' חיים לאבאוויץ, וועלכער איז רב אין דער גרויסער און שיינער שול, „תפארת ישראל אנשי ספרד" פון טייפעלטאן פארק, ברוקלין".

נאך דער חופה איז פארגעקומען א גרויס-ארטיגער מאלצ"ט.

עס זענען דערהאלטען געווארען הונדערטער טעלעגראמעס, דערונטער פון דעם ראש הרבנים פון ירושלים, הרב קוק, הרב ר' חיים עוזר גראדזענסקי, פון כולל קאוונע, סלאבאדקער ישיבה און פון א סך אנדערע ישיבות אין אייראפע, פון פערשידענע קאוונער אנשטאלטען, דערונטער „עזרה", „עדת ישראל", בית יתומים פון דעם בעריהמטען כולל טוער ר' איסר בער וואולף, פון אגודת הרבנים פון ליטא, אויך פון דער ליטווי-שער רעגירונג.

דעם יחוס פון דער יונגער פאר פאלק גיט דער „מארגען-זשורנאל" איבער בזה הלשון:

דער חתן, ליב שאפירא וואס איז א שלשלת היוחסין הן מצד זיין גרויסען פאטער, דעם קאוונער רב, הן מצד זיינע ביידע זיידעס, ר' זלמן סנדר און דער מינסקער גדול זצ"ל, וועלכע זענען געווען בעריהמטע וועלט-גאונים, פערמאגט אויך יחוס עצמי, בעזיצענדיג השכלה און וועלט-ליכע בילדונג, אין קאוונע האט ער פיגורירט אלס בעגאבטער און טיכטיגער עפענטליכער טוער און איז געווען א לייטענדער גייסט אין דעם יודישען מיניסטעריום אין דעם האניג-חודש פון דער יודישער אויטאנאמיע אין ליטע. דורך די לעצטע יאהרען וואס ער האט זיך בעזעצט דא אין ניו יארק האט ער געענדיגט יוריסט.

די כ"ה מיס העניא לאבאוויץ שטאמט אויך פון א גרויסע פאמיליע געקייטעלט מיט רבנים און איז אליין בעגאבט מיט אויסערגעוועהנליכע מעלות. אויסער פרויען צויבער בעזיצט זי עס-ליכע שפראכען ווי העברעאיש, רוסיש, דייטש, פראנצויזיש, ענגליש און איז שטארק בעהאווענט אין זייערע ליטעראטורען. זי איז איבערהויפט אנ'ארטיסטישע נשמה, האבענדיג א געשמאק פאר קונסט, א שטארקען מוזיקאלישען חוש און איז א פיאנא שפילערקע פאר עקסעלענס. עס איז ווירקליך א שיינער, עכט פאסענדער שידוך.

די בעשרייבונג ענדיגט זיך מיט דעם אויס-רעכענען די נעמען פון די פילצאהליגע געסט, וואס זענען אנוועזענד געווען אויף דער חתונה.

דער'הרג'עט זיין ברודער מיט א האק

ביים אויספיהרען דעם פערברעכען איז ער געווען שכור

נעכטען אינדערפריה האט די פאליציי-מאכט בעקומען א מעלדונג וועגען א ברידער-מארד.

אין 6. פאליציי-קאמיסאריאט האט זיך גע-מאלדען א געוויסער טשעסלאוו קראוועוסקי (שעראק 10) און געמאלדען, אז ער האט דער'הרג'עט זיין ברודער יוזעף.

דעם ברודער-מערדער האט מען פעראלטען און אויפ'ן ארט פונ'ם געשעהעניש זענען ארויס-געפאהרען דער לייטער פון פאליציי-קאמיסאריאט און דער בעגלייטונג פון איניגע פאליציאנטען. און דער וואוינונג האבען זיי פאקטיש געטראפען ליגען דעם יונגערען ברודער אין א קאלוזשע בלוט א טויטען.

ווי עס האט פעסטגעשטעלט די אויספארשונג, האבען די ברידער צווישען זיך שוין לאנג געלעבט נישט בשלום, און נעכטען נאך א קריגעריי איז געקומען צו דעם טראגישען פינאל.

ביי דעם דערמארדעטען האט מען פעסטגע-שטעלט 5 טיפע וואונדען אין קאפ פון א האק.

דער ברודער-מערדער האט זיין פערברעכען אויסגעפיהרט ביינאכט אין א שיכור'ען צו שטאנד. נאכ'ן מארד איז ער פעסט איינגעשלאפען, און ערשט אינדערפריה בעמערקט און פערשטאנען זיין טאט. דאן איז ער געגאנגען זיך מעלדען אין קאמיסאריאט.

כאפט'ס נישט חתונה-האבען

מאקס'ל האט אין פילאדעלפיע א ווייב מיט קינדערלעך

דער היגער „יעס" האט בעקומען א בריף פון פילאדעלפיע פון א געוויסער פרוי וואלדמאן, וועלכע שרייבט פאלגענדעס:

איהר מאן מאקס וואלדמאן האט געפיהרט אין פילאדעלפיע א גרויס קאנפעקציאן - געשעפט, וועלכעס האט גאנץ גוט פראספערירט. פלוצים האט זיך איהם אבער פערגלוסט דאס געשעפט צו פערקויפען און זיך פערנעהמען מיט אנ'אנדער האנדעל. אין די אנדערע האנדעלס-אונטערנעהמונ-גען האט ער דערלעגט דאס ביסעל געלד, וואס ער האט פערמאגט און אין א שיינעם העלען טאג אויך נעלם געווארען.

די פרוי האט דעם מאן לאנג געזוכט, און ענדליך, זיך דערוואוסט, אז ער געפינט זיך אין לאדז, גיט זיך אן אלס בחור, שטעלט זיך פאר פאר א גרויסען גביר און קלייבט זיך חתונה צו האבען.

די פרוי וואלדמאן ווארענט אלזא, די לאד-זער כלה, אז מאקס וואלדמאן האט אין פילאדעל-פיע א פרוי מיט קינדער, וועלכע געפינען זיך אין א שרעקליכער נויט.

מען קלאגט זי, און זי קלאגט

די גראדסקא האט זיך אפגעריסען פון דער „וויסלא"

אויף פושעיאנז 86 געפינט זיך א קאאפעראַ-טיוו „וויסלא". אין דעם דאזיגען קאאפעראטיוו האט געארבייט אלס פערוואלטערין, א געוויסע העלענא גראדסקא.

אזוי ווי די געשעפטען אין דעם קאאפעראַ-טיוו זענען געגאנגען נישט גלענצענד, האט די פערוואלטונג פונ'ם קאאפעראטיוו בעשלאסען צו ערטיילען קרעדיט די שטענדיגע קונים פון דעם קאאפעראטיוו-געוועלב.

אויף דעם סמך האבען זיך אויך איניגע פער-וואלטונגס-מיטגלידער ערלויבט אנצונעהמען אין געוועלב פאר א גרעסערער סומע געלד סחורה, און בעהמען אויך א ביסעל מזומן געלד פון דער קאסע. דער סוף איז געווען, אז א רעוויזיאנס-קא-מיסיע האט פעסטגעשטעלט, אז עס פעהלט אין קאאפעראטיוו אנ'ערך 5000 זל.

די פערוואלטונג פונ'ם קאאפעראטיוו האט באלד אפגעזאגט די גראדסקא פונ'ם פאסטען און זי צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט.

אין שטעטישען געריכט האט די גראדסקא בעוויזען, אז דאס געלד האט זי נישט דעפראודירט נאר לויט א בעשלוס פון דער פערוואלטונג, האט זי עס געבארגט די שטענדיגע קונים און א טייל דערפון האבען ארויסגענומען די פערוואלטונגס-מיטגלידער.

דאס געריכט האט זי בעפרייט פון שטראף.

אין ארבייטס-געריכט, וואוהין די גראדסקא האט אנגעקלאגט די פערוואלטונג פונ'ם קאאפע-ראטיוו, מען זאל איהר בעצאהלען פאר 3 חדשים קינדיגונג – האט זי דעם פראצעס פערשפילט, ווייל דאס געריכט איז ארויסגעגאנגען פון דער הנחה, אז אויב עס האט געפעהלט 5000 זל. און זי איז געווען די בעל-הבית'טע איבער'ן קאאפע-ראטיוו, איז זי נישט געשטאנען אויף דער הויך פון איהר אויפגאבע, און געקאנט בעפרייט ווערען פון איהר פאסטען אהן קינדיגונג.

נעכטען איז דער זעלבער פראצעס פארגעקו-מען אין קרייז-געריכט, אלס אין דער צווייטער אינסטאנץ.

דא האט די גראדסקא בעוויזען, אז 4000 זל. פון די 5000 זענען שוין ביי די קונים ביז איצט איינקאסירט געווארען, דאס איבריגע געלד קאסירט מען אויך איין, אז עס איז איהר געשעהן אנ'עולה, און זי פאדערט פאר קינדיגונג.

דאס קרייז - געריכט האט איהר אנערקענט פערגיטיגונג פאר דער קינדיגונג נאר פאר 2 וואָ-כען ווי פאר א פיזישער ארבייטערין, מחמת דער אדוואקאט פון קאאפעראטיוו האט בעוויזען, אז אויף אנ'אינטעלעקטועלער ארבייטערין פערמאגט די גראדסקא נישט די געהעריגע קוואליפיקאציעס.

ס'געיעג נאך ז שאטען

81 (סענסאציאנעלער ראמאן)

ראפקעוויטש איז געזעסען איינגאנצען צורודערט.

— די פאטרולען איז שוין אפגעגעבען געווארען א בעפעהל — האט זיך אריינגעמישט שימאנסקי, און א פרעג געטאן: — וואס אונז אבער, הער וואלד-מאן, ווי-אזוי כאפט מען איהר אויף אלע געשעפטען?

אבער דאניעלס ליפען האט זיך ארורכגע-שלענגעלט א קורץ, אומעטיג שמייכעל.

— נעהן דאס אייך ערקלעהרען, וועט פער-נעהמען א סך צייט, ובפרט נאך, ווען איהר האט נישט וואהרשיינליך קיין גרינדליכע ידיעות אין ראַ-דיא-ענערגיע און עלעקטראטעכניק. אמת, אייב זענען דאך פרעמד די זאכען?

— אוודאי!

— נו, וועל איך אייך אין צוויי ווערטער זאגען וואס דאס איז: דאס איז פערשטעהט איהר מיך, א מין מאגנעטישער עלעקטרא-מאגנעט, וואס איז פערבונדען מיט א טעלעפאן-סיסטעם, אז נאמיסע גרעניצען קאן איך אונטערהערען פערשידענערליי געשפרעכען... ביי דעם בערינג איז זיי קומען פאר אין א צימער, וואו עס שטעהט א טעלעפאר-אפאראט...

— אך צום טייוועל! — האט זיך ראפקעוויטש פערהירושט און זיך א קראץ געטאן ביי דער נאמבע — הייסט עס, אויב אזוי, אז איהר האט שטענדיג געוואוסט וועגען מיינע פלענער?

וואלדמאן האט זיך קורץ פונאנדערגעלאכט.

— איך האב געהערט אלע אייערע שמועסען מיט'ן לייטער וועגען מיר!.. געוויסע אייערע טענות וואלט איך אוודאי לעכערליך געהאט צו דערמאהנען... אפשר זאל איך אייך דערמאהנען?

— לאזט בעסער אפ... מ'דארף נישט! — האט אזיהם ראפקעוויטש שנעל אפגעשטעלט — ס'איז דאך אבער א וואונדערליכע זאך, הער וואלד-מאן... אנ'אויסערגעוועהנליכע ערפינדונג... איהר קאנט דאך מיט אייערע מאשינען איבערקעהרען א גאנצע וועלט... איהר...

— יא, זעלבסטפערשטענדליך... ס'איז זעהר אנ'איינפאכער סיסטעם, וואס קאן זיך בערינגען מיט דער גאנצער ווארשאזער טעלעפאנען-נעץ... איך פערבינד זיך פשוט מיט דעם נויטיגען נומער, און איך הער!

— מיט דעם דאזיגען מאשינדעלע קאנען מיר ארצט אין משך פון 24 שעה אויסרוימען די גאנצע שטאט! — האט שימאנסקי בעגייסטערט אויס-גערופען.

וואלדמאן האט א ווייל געשוויגען.

זיין פנים האט בעקומען א קאלטען, רוהיגען אויסדרוק.

— ניין, איך וועט נישט אויסקומען צו בענוצען זיך מיט דער דאזיגער מאשין האט ער רוהיג געענטפערט—די וועלט איז נישט דערוואקסען צו איהר. אונזער ציוויליזאציע איז צו זייט אוועק פאראויס, אבער פערקעהרט, זי איז נאך דערצו צו היגטער-שטעלונג... איטליכע ערפינדונג, וואס איז גע-שאפען געווארען לטובת דער מענשהייט, ווערט אויף א מעהר לייכטען אופן געווענדעט געגען איהר... פון דעם מאמענט אן, וואס איך אליין האב זיך פערנומען מיט'ן כאפען די פערברעכער. וואס איהר האט אליין בשום אופן נישט געקאנט פאקען, האב איך משיג געווען ס'ארא מורא'דיגע מאכט די דאזיגע דראטען האבען אפגעגעבען אין מיין רשות... און — און איך האב גענומען טראכטען, וואס עס וועט זיין, ווען די פרינציפען פון מיין ערפינדונג וועלען בעקאנט ווערען אין דער גרויסער וועלט?.. די דאזיגע דינאמאס, זיי איהר קוקט זיי אן ארבייטען, אהן איבעררייס, אין משך פון צוויי מעת לעת... די קראפט פון זיי האט איהר א וואָרשט געהאט די נעלעגענהייט צו זעהען, אין דעם מאמענט, ווען איך האב ארויסגעוואָרפען דעם רעוואלווער פון בענסראפ'ס הענט... איך קאן אייך נאך עפעס ווייזען.

— ער איז גענאסען צוגעגאנגען צו דער מארכאַרנער פלאטע.

די האנט זיינע האט לייכט געציטערט. ווען זי האט א דרעה געטאן די פערוואקערס.

— עי, — האט ראפקעוויטש אויסגערופען — זעהט נאר!

די דראטען האבען פאמעליך אנגעהויבען צו גליהען.

דער מעטאל איז בהדרגה'דיג שטארק רויט געווארען, די דראטען האבען געפרענט, און דאס גאנצע צימער איז פלוצים פול געווארען מיט רויט ליכט.

וואלדמאן האט א דריק געטאן ביי א קנעפעל און די דינאמאס האבען אנגעהויבען שנעל צו ארבייטען.

די דראטען האבען רחמנות'דיג געהורושעט, אנגליהענדיג זיך ביז ווייס.

ס'איז געווארען זעהר יעהנטאנדיג פאר די אויגען צו קוקען.

אין א ווייל ארום איז דער ווייסער שיין גע-ווארען א העל-בלויער און די דראטען יענען ווי אפגעשמארבען אויף א שניידנער היכער נאטע.

באלד דערנאך האבען זיי זיך צונאסען, פער-וואנדלענדיג זיך אין א גרויסען, רינגעם רויכעל.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

1 דינסטאג | אפריל
ג ניסן תר״ץ | זון-אויפגאנג 5.12 / זון-אונטערגאנג 6.09

לאזט נישט אדורך די געלעגנהייט!

היינט ווערט אין אלע בענק אויסגעטוישט דייטשיש אקופאציע-געלט

(פ.א.) לויט דעם אקארשט-געשלאסענעם פויליש-דייטשען האנדעלס אפמאך, דארף דאס דייטשע אקופאציע - געלד, וואס ס'איז בשעתו געווען אין פערקעהר ביי אונז אין לאנד, אויסגעטוישט ווערען אויף א צטינע דייטשע וואלוטע.

עס זענען שוין אדורכגעפיהרט געווארען די נויטיגע רשימות פון דעם רעקווויזיציע-מאטעריאל, און נעכטען איז אנגעקומען א גרויסע סומע געלד, וואס וועט פון היינט אן פערטיילט ווערען אין אלע בענק צום אויסטוישען.

אויך די היגע בענק האבען בעקומען אלע נעהעריגע אינסטרוקציעס און מאטעריאלען, און פון היינט אן וועט מען שוין די אקופאציע-באנקנאטען אנהויבען צו טוישען אויף רייכסמארקען.

די פונקציע פון אויסטוישען די געלדער איז איבערגעגעבען געווארען אין אלע בענק אהן אונטערשיד, כדי אויסצומיידען אנגעזאמעלטע-נעטהאנג ביי די קאסעס.

די נעהעריגע מאכט קלעהרט אויף, אז אויב מצד די קאסירערס וועלען געמאכט ווערען שקאנען, זאלען זיך די אינטערעסאנטען ווענדען נאך פאליציאישער אינטערווענץ.

שפאגעל-נייע באנקראטען

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

(—) דאס האנדעלס-געריכט האט ווידער ערקלערט פיר נייע „אופארלא-טשען“.

די ערשטע „אופארלאשטש“ איז אויפ'ן פערלאנג פון דער פירמע בלומין און ווארשא ערקלערט געווארען דער לאדזער טריקאטאזשען-פירמע יוזעף פרענקעל אויף פארלעשנא 4.

דער באנקראטירטער האט געהאט פראטעסטירען דער פירמע בלומין און ווארשא אייגענע וועקסלען.

דער טערמין פון „אופארלאשטש“ איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 29 מערץ, אלס געריכטס-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער הילארי מאלאכאווסקי, אלס קוראטאר-אדוואקאט א. פרעד [illegible], דער באנקראטיר-טער איז איבערגעגעבען געווארען אונטער פאליציאישער אויפזיכט.

די צווייטע „אופארלאשטש“ איז ערקלערט געווארען מיקאלאי אסטאשינסקי, וואקען-פאבריק, נאווראט 92, די „אופארלאשטש“ איז ערקלערט געווארען אויף דער ביטע פון פישעל טיפענבאך, וועלכער האט אויף עטליכע טויזענד זלאטים פראטעסטירטע וועקסלען פון אסטאשינסקי.

אלס ריכטער-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער וולאדיסלאוו גארדאווסקי און אלס קוראטאר ארוו. בערנארד ברזוזא. דער טערמין פון „אופארלאשטש“ איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 15-טען יאנואר.

דער באנקראטירטער איז איבערגעגעבען געווארען אונטער פאליציאישע אויפזיכט.

ווייטער איז ערקלערט געווארען אן „אופארלאשטש“ דער מאנופאקטור-פירמע קאן און באקשיט, טראוגוטע 9 און אויך פערזענליך די אינהאבער פון דער פירמע הערמאן קאן און הירש באקשט.

דער טערמין פון „אופארלאשטש“ איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 22. מערץ, דאס הייסט, פון מאמענט, ווען ס'איז פראטעסטירט געווארען דער ערשטער וועקסעל פון איינגענער אויסשטעלונג. אלס ריכטער-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער פעליקס נאלרשטיין און אלס קוראטאר ארוו. אננא העגעמאזיטש.

ווייטער איז ערקלערט געווארען אן „אופארלאשטש“ דער פירמע ווילליבאקס פילער, וועלכער פיהרט א בלעכער-אונטערנעהמונג אויף ראדזיאנסקא 24 זייט 30 יאהר.

די „אופארלאשטש“ איז ערקלערט געווארען אויף אייגענעם פערלאנג פון פילער. דער טערמין פון דער „אופארלאשטש“ איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 29. מערץ, אלס ריכטער-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס-ריכטער טשארנאק קוזאווסקי און אלס קוראטאר ארוו. מעטשיסלאוו בראונשטיין.

אין דעמזעלבען טאג איז אפגעלאפען געווארען דער „נארזור“ פון דער מאנופאקטור-פירמע שאול כימאוויטש, פיעטריקאווער 41, דער טערמין פון „נארזור“ האט זיך געענדיגט דעם 2-טען מערץ.

אויף דערזעלבער זיצונג האט זיך משה קורץ אליין אפגעזאגט פון „נארזור“, וועלכער איז פאר איהם בעשטימט געווארען דורכ'ן האנדעלס-געריכט. דער אפזאג פון משה קורץ איז געקומען צוליב דעם, וואס ער האט נישט געוואלט איבערגעבען דעם ריכטער-קאמיסאר און דעם געריכטס-אויפזעהער די נויטיגע ערקלערונגען.

מוראדיגע נקמה פון א מינדעריעהריג מיידעל

איבער איהר צעווילדעוועטען בעסטיאלישען פאטער

נעכטען ארום 2 א זייגער ביינאכט איז די פאליציי אלארמירט געווארען זעגען א שרעקליך פערברעכען, וועלכעס שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן:

אויף אינגשיניערסקא-גאס נומער 1 וואוינט דער 38-יעהריגער ארבייטער בא עסלאוו שעזשטשיק מיט זיין 14-יעהריגער טאכטער.

שעזשטשיק איז א שיכור און סאציאליסט, און שוין נישט איינמאל איז ער צוגעשטאנען צו זיין איינציגער טאכטער מיט שענדליכע פארשלאגען. דאס מיידעל האט בשום אופן דערצו נישט געוואלט מסכים זיין.

מיט עטליכע טעג צוריק האט דער פאטער געוואלט פערגוואלדיגען זיין טאכטער, אבער די איז ענטלאפען צו די שכנים, און זיי דערצעהלט וועגען איהרע שרעקליכע איבערלעבענישען.

די שכנים האבען געהאט ברעה צו מעלדען וועגען דעם דער פאליציי, אבער זיי האבען דאס אפגעלעגט פון טאג אויף טאג. מיטלערוויילע שעזשטשיק זעט רעזיגנירט פון זיינע חיהשע תאוות.

עהערגעכטען פארנאכט איז שעזשטשיק ווידער צוגעשטאנען צו זיין טאכטער, וועלכע האט זיך אבער פערצווייפעלט פערטיידיגט. דאן איז דער אויסוואורף אוועק אין שענק אריין, ביים אוועקגעהן האט ער אבער ערקלערט זיין איבערגעשראקענע מיידעלע, אז ווען ער זעט צוריקקומען וועט זי מוזען איהם נאכגעבען זיינע אינסטינקטען.

נאך זיין אוועקגעהן האט דאס מיידעל זיך געלייגט אין בעט אריין און בעהאלטען אונטערן קישען א ראזיר-מעסער. זי האט בעשלאסען אונשעדליך צו מאכען איהר פאטער, אויב ער זאל נאכאמאל צו איהר צושטעהן מיט זיינע שענדליכע פארשלאגען.

שעזשטשיק איז אהיימגעקומען האלב 2 ביי נאכט, ווען ער האט צוגעמאכט די טיר הינטער זיך, האט ער אויפגעוועקט זיין בת-יחידה און פערלאנגט פון איהר נאכצוקומען זיינע פארשלאגען. דאס מיידעל האט אנגעהויבען רופען נאך הילף, אבער שעזשטשיק האט איהר פערשטיפט דאס מויל מיט א טיכעל. דעמאלט האט דאס קינד ארויסגעכאפט דאס ראזיר-מעסער און אפגעשניטען שעזשטשיק'ען דעם געשלעכטס-ארגאן.

דער שרעקליך-צוקאליעטשעטער פאטער איז אוועקגעפאלען אהן בעוואוסטזיין. דאס מיידעל איז ארויסגעלאפען אויף די טרעפען און אלארמירט די שכנים, וועלכע האבען גערופען די פאגאטאוויע. שעזשטשיק איז אין א גוססידיגען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די טאכטער איז דערגייל ארעסטירט געווארען.

געכאפט א באנדיט, וואס האט אויסגעפירט דעם אנפאל אויף דער פירמע מאזור אין לאדז?

דער שווער-פערוואונדעטער באנדיט בעגעהט זעלבסטמארד

(2) נאך דעם באנדיטען-אנפאל אויף דער פירמע מאזור פאלודניא 46, האט די אויספארשונגס-מאכט אנגעהויבען צו אפספערווירען איינעגע פערדעכטיגע פערשוינען, אויף וועלכע עס איז געווען א חשד, אז זיי האבען אויסגעפיהרט דעם באנדיטען-אנפאל. דערונטער איז אויך געווארען אפסערווירט דער 28-יעהריגער פעליקס טראפאלסקי א בעקאנטער גנב.

נעכטען אין אוונט האבען איינעגע פאליציי-אגענטען געטראפען טראפאלסקי'ן אין דער בעגלייטונג פון א פרוי אויף רוג ראקאטשינסקא און זאנאיליקא, אויף דער פארדערונג זיך אפצושטעלען און אויפצוהויבען די הענד אין דער הויך, האט טראפאלסקי אנגעהויבען צו אנטלויפען אין דער ריכטונג פון דער נאוורוט-גאס. צוקומענדיג צו דער נאזשא גאס האט טראפאלסקי אויסגעשאסען אויף די נעהיים-אגענטען עטליכע מאל דאן איז ער געלאפען ווייטער און ביים סוף פון די נאזשא גאס, האט ער געוואלט אריבערשפרינגען איבער א פלויט. די געהיים-אגענטען האבען דאן אויסגעשאסען אויף איהם עטליכע מאל. טראפאלסקי שוין ליגענדיג אויפ'ן פלויט, האט עטליכע מאל צוריקגעשאסען און פלוצים איז ער אראפגעפאלען און געבליבען ליגען א שווער פערוואונדעטער.

עס איז באלד ארויסגערופען געווארען די פאגאטאוויע, און דער דאקטאר האט ביי טראפאלסקי'ן פעסטגעשטעלט, 3 שווערע וואונדען. איינע אין הינטערשטען טייל פון קאפ, א צווייטע אין דער האנד און א דריטע אין האלז. די דריטע קויל איז דורכגעגאנגען אויס נעזוען פון זעהר א נאהענטען שטח, צוליב דעם נעהמט מען אן, אז טראפאלסקי זייענדיג שווער פערוואונדעט האט זיך אליין דערשאסען.

דער שווער-פערוואונדעטער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל וואו ער איז אין 20 מינוט ארום געשטארבען.

קאשטשושקיס דענקמאל

ווערט אריבערגעטראגען אויפ'ן באלוטער מארק

(פ.א.) זארגענדיג פאר די עסטעטישע בעדערפענישען פון דער לאדזער יודישער ארבייטער בעפעלקערונג האט דער מאגיסטראט לויט א פארשלאג פון די ראטמענער האלענדערסקי און מארגענטאלער, בעשלאסען אריבערצוטראגען קאשטשושקא'ס דענקמאל פון פרייהייטס-פלאץ אויפ'ן באלוטער מארק.

די גראנדיעזע ארבייטען ביים אריבערפיהרען דעם דענקמאל, וועלען זיך אנהויבען היינט 12 א זייגער פייטאג.

לאדזער „ארט“ קאמ. ראל-טעאטער
אל. 1. מאי 2
פריהער ענגל. זאל
ליטעראר. לייטער: משה בראדערזאן. דירעקטאר: יוסף סטרוגאטש.
קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן
היינט, דינסטאג, 9.30 אוו. צו פאפול. פרייזען פון 1—3 זל.
ס'ווערט געגעבען א פרייליך געמישט פראגראם א. נ.
„גאלד און זילבער“ / 16 שלאגער-נומערן 16
פראגראם: 1) קום ליבקע טאנצען, 2) באגעגעניש, 3) זאכס-שאטענס, 4) יודיש-יודיש, 5) אריג-באם, 6) תער מיין שיין מיידעלע, 7) על נהרות בבל, 8) נאכ'ן משאלענט, 9) זיין הויקער, 10) עצה'לע, 11) מענש-מאשין, 12) מאנטאלאג, 13) קום מיט צרות, 14) שפאניש, 15) משה'לע, 16) חי-גוועלבט.
קאנפראנסיער: נ. רייכענבערג. גארדעראבע נישט פערפליכטענד.
בילעטען צו בעקומען יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכט. ביי דער קאסע פון טעאטער.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
נעמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאכט.

היינט ווערען טייערער

איין-צימערדיגע וואוינונגען

(ב) פון היינט ווערט טייערער דירה-געלד פאר איין-צימערדיגע וואוינונגען, און פון א צימער און א קיך.

דאס דירה-געלד וועט בעטרעפען 91 פראצענט פון גרונד-דירה-געלד.

א מתנה—7000 פלאשען וויין

היינט מוז מען זיך רעגיסטרירען

(פ.א.) צוליב דעם געשלאסענעם שלום צווישען די גערער און אלעקסאנדערער חסידים איז בעשלאסען געווארען צו פערווייגען דעם דערמאנטען שלום דורך ארויסגעבען 7 טויזענד פלעשער וויין פאר די לאדזער ארימעלייט אויף פסח.

די פערטיילונג קומט פאר אונאפהענגיג פון דער פסח-אקציע פון דער קהלה.

אלע, וואס זילען געניסען פון דעם פסח-וויין דארפען זיך היינט אנהויבען צו רעגיסטרירען ביים סעקרעטאר נארעל אין דער קהלה-קאנצעלאריע (פלאץ וואלנאשטשי 6).

די קאמונאלע אפשפארונגס-קאסע

(י) ווי בעקאנט וועט דער שטאט-ראט היינטיגען מיטוואך ערלעדיגען די פראגע פון סטאטוט פאר דער קאמונאלער אפשפארונגס-קאסע. דער מאגיסטראט האט שוין געמאכט אלע פארבערייטונגען, אז די קאסע זאל ווי אמגיכסטען געעפענט ווערען. די קאסע וועט זיך געפונען אין א גרויסען לאקאל אויף פיעטריקאווער-גאס.

צוזאמענפאהר פון לינקע נ.פ.ר.

ווי מיר דערוויסען זיך האט די נ.פ.ר. לעווינצע אויפ'ן 13 אפריל צוזאמענגערופען א צוזאמענפאהר פון דעלעגאטען פון דער גאנצער לאדזער וואיעוואדזטווא.

דער ראיאנגער צוזאמענפאהר שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען אין די זעלבסט-פערוואלטונגס-ארגאנען אין א רייה שטעט פון אונזער וואיעוואדזטווע.

טרינקט נור כשר'ען וויין
„בארווין“
מעגדיל
בארנשטייב'ס

פרעמיער סלאוועק עהרען-פרעזעס

פון דער יודישער האנדווערקער-באנק פאלודניאווע 4

(פ.א.) דער פרט אין דער ביאגראפיע פון נייעם פוילישען פרעמיער פולק, סלאוועק, אז ער האט א לענגערע צייט געוואוינט אין לאדז, און איז דא נעהען בעשעפטיגט אין באנק-זאכען, האט געמאכט א גרויסען רושם אין די היגע באנק-ספערען. די לאדזער יודישע האנדווערקער-באנק פאלודניאווא 4 האט וועגען דעם ענין אפגעהאלטען א ספעציעלע זיצונג און בעשלאסען אויסצוהעלען דעם פרעמיער אלס עהרען-פרעזעס, היינט אונטער קומט דער פרעמיער ספעציעל קיין לאדז, כדי זיך צו בעטייליגען אין באנקעט, וואס זעבט פאר זיין כבוד וועגען אייגנבעארדענט אין לאקאל פון דער באנק.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם שמועסט מען, אז דירעקטאר ארדינאנס זאל בעקומען א הויכען פאסטען אין איינער פון די ימלוכה-בענק.

בעשפייזונג פאר ארימע קינדער

(—) די קינדער-פערפלעגונגס-סעקציע ביים קאמיטעט, צו שטיצען די ארימסטע, טיילט מיט אז פון 5-טען פעברואר ביז 29 מערץ זענען בעדפלעגט געווארען 9725 קינדער אויף א סומע פון זעכציג טויזענד זלאטעס.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: עפשטיין, פיעטריקאווער 225; בארטאשעווסקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום, צגעל גאס 12; נארפין, וואכארניא 54; קאפראוסקי, נאוואמיעיסקא 15.

צוזאמענפאהר פון די בעקער - צעכען

אין לאקאל פון בעקער־צעך אויף פארלעשנא 1 איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון דעלעגאטען פון בעקער־צעכען אין לאדער און אזיאורזשוו, אין דעם צוזאמענפאהר האבען אנטיילגענומען דער פרעזעס פון צענטראלען פעראיין פון די בעקער־צעכען, ה' קאראלוועגרט, סינדיק פון דעם זעלבען פעראיין ה' פ. וארעמבסקי און דעלעגאטען פון פויען, ווארשא און ראזוע־מאזאוועצקא.

נאך לענגערע רעדאטען איז בעשטעטיגט געווארען דער סטאטוט פון דעם פעראיין פון די בעקער־צעכען אין לאדער און אזיאורזשוו.

דער צוזאמענפאהר האט אויך בעשלאסען אַרויסצושיקען צו דער געהעריגער מאכט רעזאלוציעס וועגען אנגירען די צענגיקדקאטיסיעם ביים מאגיסטראט און וועגען פערקלענערען די אומזאץ־שטייערען.

אויך וועגען רעסענין פון מעכאניזירען די בעקערייען.

די ניי־געוועהלטע פערוואלטונגספון דעם פעראיין פון די צעכען האט פערטיילט צווישען זיך די מאנדאטען אויף פאלגענדען אופן: פארזיצער — דער עלטסטער פון בעקער־צעך אין לאדז ה' קאזימירוש גראלינסקי, וויצע־פארזיצער — דער עלטסטער פון ווארשער בעקער־צעך ה' משה פאזנאנסקי, קאסירער — זיגמונד פריץ, פון לאדז, און דער עלטסטער פון צעך אין פאביאניץ וואנדראקאזיטש לעדער און אַלס פערטרעטער פון קאסיר; עלטסטער פון בעקער־צעך אין זגערזש, ה' ראבערט וונק, אלס סעקרעטאר און דער עלטסטער פון בעקער־צעך אין קאליש ה' וולאדיסלאוו סטעמפינסקי. אלס פערטרעטער פון סעקרעטאר.

---

50 פויערים בעוואפענטע מיט העק און דרענגער

דראהען א אינזשעניערען-קאמיסיע

(2) עהערנעכטען איז אין דארף כינאוו, פיעטריקאווער קרייז פארגעקומען א זעהר כאראקטעריסטישער פאל,

אין דאזיגען דארף איז געקומען א געאמעטער און עטליכע בעאמטע, כדי צו מאכען פערשידענע אויסמעסטונגען,

ווען די פויערים האבען דערזעהען, די בעאמטע, און אמטליכע היטלען, מיט פערשידענע אפאראטען, האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז דאס איז א קאמיסיע, וועלכע איז געקומען, כדי צוצונעהמען די ערד ביי די פויערים, פופציג פויערים האבען זיך באלד בעוואפענט מיט העק און דרענגער און ערקלעהרט, אז זיי וועלען דערהרגענען יעדען איינציגען, וועלכער וועט אריבערטרעטען זייערע ערד. דער אנגעקומענער פאליציי־פאסטען האט פונאנדערגעטריבען די פויערים און נעגען זיי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל.

אזא פינוסע'ניו...

צוויי יודישע יונגעלייט אלס—ווראנגעל-אפיצירען

אין קראקא האבען זיך מיט א צייט צוריק בעוויזען צוויי יונגעלייט, וועלכע האבען בעזוכט א ריהה פריוואטע און אפילו אמטליכע אינסטיטוציעס וואו זיי האבען פארגעלעגט שרייב־מכשירים און דערביי אנגעגעבען, אז די הכנסה פון דיפערקויפטע שרייב מכשירים געהט לטובת די אפיצירען פון דער געוועזענער רוסישער וראנגעל־ארמעע, ווי אויך אז די דאזיגע אפיצירען האבען ברעה ארויסצופאהרען קיין כינע און קעמפען געגען די באלשעוויקעס.

די דאזיגע צוויי „סוחרים" האבען פערקויפט זייער סחורה, מיט א 300 פראצענט טייערער פון די מארקפרייזען.

ווען די קראקאזער פאליציי האט אנגעהויבען אויפמערקזאם זיך צוצוקוקען צו די חברה־לייט זענען זיי נעלם געווארען, און ערשט אין א קורצער צייט ארום זענען זיי ווידער ארויפגעשוימען אין לעמבערג.

דא האט מען אבער שוין געוואַרט אויף זיי, מחמת א ווארענונג פון דער קראקאזער פאליציי, און ביי א געוויסען צוזערלינגער, האט מען ביידע פסעווראַ־אפיצירען ארעסטירט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז איינער פון זיי איז דער 27־יעהריגער לייב סלאמקא פון לאדז, און דער צווייטער יעקב מרדכי שלאכאוויטש פון זלאטשעוו,

די אויספארשונג האט בעוויזען, אז די צוויי חברה־לייט האבען אין נאמען פון די קעמפענדע ווראנגעל־אפיצירען ארויסבעקומען גאנץ בעדייטענדע סומען געלד, נישט נאר פון פריוואטע נאר אויך פון קאמונאלע און מלוכה'שע אינסטיטוציעס.

סאל־אמעא קאנטרא שמיט

דער דאזיגער שמיט איז א וואזשנער יחסן

פאריץ קריידגעריכט איז געשטאנען א געוויסער מיעטשיסלאוו שמיט, וועלכער איז בעקאנט אין דער אונטערוועלט אלס סוטעניאר.

אלס עדות און בעשולדיגערין געגען איהם, איז ארויסגעטרעטען די פראסטיטוטקע סאלאמעיא מאטושעוושאק..

די מאטושעוושאק דערצעהלט פארן געריכט, אז איהר „בעשיצער" שמיט פלעגט ביי איהר צונעהמען איהר גאנץ פערדינסט און איהר ארויסטייל־לען עטליכע גראשען אויף חיונה, ווען זי האט געפרובט פראטעסטירען געגען דער אפוטרופסות, האט איהר שמיט צושניטען די ברוסט מיט א מעסער און צובראכען א האנט, אזוי אז זי קען מיט דער האנט נישט ירידען ביז היינטיגען טאג. מעלדען דער פאליציי וועגען אלע שמיטס אויפטועכצער האט זי מורא געהאט, ווייל זי האט איהם גוט געקענט, און געוואוסט, אז ער קען זי ערמארדען, ווען דאס לעבען איז איהר שוין סיי־ווי נמאס געווארען, האט זי בעשלאסען אדער פטור צו ווערען פון איהם, אדער פון לעבען, און זי האט דעם סוטעניאר איבערגעגעבען דער פאליציי.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז שמיט איז א געפעהרליכער פערברעכער און אלפאנס, אז ער האט אין זיין קינדהייט פערבראכט אין די אויסבעסערונגס־הייזער און איז אפגעזעסען א לענגערע צייט אין טורמע, פאר פערשידענע גנבות. אינצווישען פלעגט ער שעפען זיין חיונה פון „שיצען" די יונגע־מיידלעך.

דאס געריכט האט פערמשפט שמיט'ען אויף 3 יאהר טורמע.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, נערושער 17 פון 10—11 און פון 2—5

גאראנטירטען ארץ-ישראל= וויין

פון פתח-תקוה
למהדרין
מן המהדרין

צו בעקומען בלויז ביי

מענדל בארנשטיין

לאדזנאוואמיעסקא 30
טעלעפאן 58=210

א בריף אין רעדאקציע

ג' הער רעדאקטאר!

איך צואמענהאנג מיט'ן אפענעם בריף אינ'ם „נייעם פאלקסבלאט" נומער 46 האב איך דעם כבוד צו בעטען אייך פאר פאלגענדע שורות.

איך האב זיך געשטעלט אלס פרינציפּ נישט צו ענטפערען אין דער פרעסע אויף די אפטע אפענע בריף פון פרנס א. ל. זעלמאנאוויטש, מחמת אלס פערוואלטונגס - מיטגליד האט ער א גאנץ אנדערען וועג פאר שאלות און תשובות אין קהלה־ענינים.

צוליב דעם, וואס עס זענען אינ'ם לעצטען בריף אנגערופען געווארען נעמען פון כלומרשט בעל־עוולה'טע, האלט איך דאס מאל פאר נויטיג צו געבען פאלגענדען ענטפער אלס פועל יוצא פון א גענויער חקירה ודרישה אין דער בית־החיים־אפטיילונג פון דער קהלה.

צום פאקט 1: ס'איז נישט אמת, אז מען זאל האבען פון דעם א־בייטסלאזען ישראל ווילטשיק געפאדערט פופציג זלאטעס פאר ערלויבען שטעלען א מצבה, דאגעגען איז אמת, אז פערלאנגט האט מען בסך הכל 25 זל., מחמת די מצבה קאסט אהם 300 זל. עס איז קלאהר, אז קיין איינער בכח צו שטעלען א מצבה פאר א א סומע, מוז ער אויך זיין ביכולת צו בעצאהלען דעם מינימאלען אפצאהל 25 זל.

ס'איז א נטערעסאנט אז הגם פרנס זעלמאנאוויטש ברענגט דעם לעגיטימאציע נומ. פון זילטשיקען אלס ארבייטסלאזען, פערשווייגט ער אבער, אז ה' זיין פרוי, הן זיין טאכטער פערדינען בידע אלס אקושערינס און האלטען אויס דאס הויז פון כמה יאהרען.

צום פאקט 2: פון נטע סעגאל האט מען פערלאנגט 15 זל. אויך אין דעם פאל איז די כלל־מרשטע עולה א צווייפעל אפטע, מחמת די מצבה וואס דארף געשטעלט ווערען בעטרעפט 150 זל., אלזא פאר א ארבייטסלאזען א גאנץ היבשע סומע.

אט אזוי זעהען אויס די אפטע בריף פון פרנס זעלמאנאוויטש, וואס זענען נישט אויסער קיין זאכליכע ערלעדיגונג פון ענינים, נאר אריינצוברענגען א בילבול המוחות אין דער גאס, — און דער ליכט פון ווירקליכקייט.

מיט דרך ארץ:

פארזיצענדער פון דער קהלה־פערוואלטונג

(—) י. ל. מינצבערג.

לאדז, 31 מערץ, 1930.

צושניטען 2 „סערניקעס"

בעת א געשלעג אויף מעסערס

אין הויף אויף ווסכאדניא 57 איז ענטשטאנען צוליב עפעס א סבה, א געשלעג, בעת וועלכען עס זענען מיט מעסערס שווער פערוואונדעט געווארען דער 25־יעהריגער ביוראליסט אנטאני סערניק (פאבאארסקא 161) און זיין ברודער דער 20־יעהריגער באלעסלאוו. די פאגאטאוויי האט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

אויטא איבערגעפאהרען אן אלטען יודען

אויף פיעטריקאוער גאס, נעבען נומער 25, האט א אויטא א בערגעפאהרען דעם 83־יעהריגען אברהם יודעל אפעל (זאכאדניא 54). די פאגאטאוויע האט דעם אלטעטשקען א א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין פאזנאנסקים שפיטאל.

בחנמ'דיגע ראדיא-גנביסער

עס געהט אויף אייך א שטארקע קאנטראלע

ספעציעלע קאנטראליארען פון „פוילישען ראדיא" זענען געקומען פון ווארשא קאנטראליען אלע ראדיא אפאראטען אין לאדז.

צו דעם צוועק וועלען די קאנטראליארען בעזוכען אלע הייזער און שטיבער, וואו עס געפינען זיך ראדיא־אפאראטען, און די ראדיא־גנבים וועלען צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

פארשטעלונג צום אנדענק

פון די געפאלענע לאדזער

לויט דער איניציאטיווע פון די אפיצירען פון רעזערווע אין לאדזער קרייז, קומט פאר דינסטאג דעם 8־טען אפריל א רעפרעזענטאנץ־פארשטעלונג פון סלאוואצקי'ס טראגעדיע „מאזעפא". די הכנסה פון דער פארשטעלונג איז בעשטימט אויף א מארמארנער טאפעל, וואו עס דארפען אויסגערעכנט ווערען אלע לאדזער וואס זענען אומגעקומען אויף די שלאכט־פעלדער אין די יאהרען 1914—1920.

אויף דער פארשטעלונג פון „מאזעפא" ווערט ערווארט דער מיניסטער קוויאטקאווסקי.

Dr. med. J. BETTE

ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער-קראנקה.
Piotrkowska 6, tel. 44-95
נעמט אן פון 8—11 פארם. און פון 4—6 נאכם.

ב"ה

דער ועד הרבנים און ועד הכשרות ביי דער יודישער קהלה אין לאדז

איז מודיע, אז די קצבים

יצחק גאלדמאן, נארוטאוויטשא 50,
יודל פרידמאן, צעגעלניאנא 12
און הענעך גערשוניאק, שקאלנא 5

האבען פערלוירען דאס נאמנות צו פערקויפען פלייש אלס כשר

ווער עס קויפט פון היינט אן ביי זיי פלייש דארף פרעגען א שאלה אויף די כלים.

גלייכצייטיג מעלדעט אויף דער ועד הרבנים און ועד הכשרות די קצבים, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט ארויסגענומען קיין הכשרים אויפ'ן חודש ניסן, אז זיי זאלען קומען היינט אין דער קהלה נעהמען הכשרים. די וואס וועלען נישט ארויסנעהמען קיין הכשרים ווערען בעטראכט אלס אזעלכע, וועלכע ווארפען פון זיך אראפ די השגחה פון רבנות און וועלען ממילא פערלירען דאס נאמנות צו זיין קצבים.

ועד הרבנים און ועד הכשרות

ביי דער יודישער קהלה אין לאדז.

די הכשרים פון חודש ניסן זענען אין געלער קאליר.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאז.

טעלעגראם!

פון פרייטאג, דעם 4 אפריל, 9 אווענד, הויבען זיך אן די

גאסטראלען פון די אמעריקאנער סטארס

אנא און היימאן יאקאבאוויטש

גענויערעס אין דעם מארגענדיגען אנאנס!

אנאנס! מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול־המועד פסח), 9 אין אווענד

א פייערליכע פארשטעלונג וואלף נייהויז

לכבוד דעם 20־יעהריגען יובילעאום פון סופליאר

גענויערעס אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

ערשטער קורס פון לופט-פּליהעריי

(–) דעם 3. אפּריל וועט געעפנט ווערען דער ערשטער קורס פון לופט-פּליהעריי. אויפ׳ן דאזיגען קורס קענען אנגענומען ווערען 30 אומזיסטע צוהערער אין 5 בעצאהלטע. ביטעס וועלען אנגענומען ווערען ביז מארגען מאנטאג. ס׳ווערען אנגענומען צוהערער פון 18 ביז 21 יאהר. צו די ביטעס דארפען צוגעלעגט ווערען א מעטריקע, א צייגניש וועגען ענדיגען א 7-קלאסיגע פאלקס-שול, אדער 4 קלאסען פון א מיטעל-שול, א בעשטעטיגונג פון פוילישער בירגערשאפט, אנ׳ערלויבניש פון די עלטערן, וועלכע דארף זיין בעשטעטיגט דורך דער פאליציי און א לעבענסבעשרייבונג אנגעשריבען מיט דער אייגענער האנד.

דעם 1 אפּריל, 4 א זייגער פייטאג, דארפען זיך אלע צושטעלען אין ל.א.פ.פ. אויף אנ׳אומזיסטער מעדיצינישער קאנטראל. דעם 3 וועט פערעפענטליכט ווערען די רשימה פון די אנגענומענע אויף די קורסען, און אין אווענד וועט פארקומען די ערעפנונג פון די קורסען אין לאקאל פון י.מ.צ.א. (פּיעטריקאווער 89).

פון די טעאטערן

אין זאל פון „פילהארמאניע": אפּערא „קארמען".

אין „אררט": „גאלד און זילבער".

אין שטעטישען פוילישען טעאטער: „ארפעי אין גהינום".

אין „קאמעראלני": „דער דזשאז-זינגער".

היינט - ווארשאווער אפּערע

היינט קומט צו פאהרען קיין לאדז אויף 2 פארשטעלונגען די ווארשאווער אפּערע אונטער דער ליימונג פון ד״ר טאדעאוש וויערזשביצקי. היינט, 8.30 אוו. ווערט געשפּילט די אפּערע „קארמען" מיט דער בעטייליגונג פון בעריהמטען העלדענ-טענאר איגנאצי דיגאס. מארגען, 8.30 אווענד – די אפּערע „דזש ז׳יבקא", אין וועלכער איגנאצי דיגאס וועט אויפטרעטען אין דער ראלע פון „אליעזער".

טעלעגראמע!

נעכטען, דעם 22. ציהונגס-טאג זענען ווידער געפאלען ביי אונז 2 געווינסטען:

5000 זל. אויף נומער 58572, 5000 זל. אויף נומער 88089.

גליקליכע לאזען צו דער 1. קלאס זענען שוין צו בעקומען.

KANTOR WYMIANY i LOTERJI

Samuel Weinberg Piotrkowska 58

אינה.: ס. וויינבערג און מ. קאסמאן.

פּוליעס בעזיצען מיר נישט.

ציהונג פון דער לאטעריע

5-טע קלאס, 22-טער טאג

10.000 zł. 14742.

5.000 58572

89.

3.000 40905.

2.000 39129

124349 135088 158835.

1.000 52291

57700 80801 121650 122954 192172.

600 14215 24827 29033

41711 61019 72272 72321 106942 108657 119506

137920 139749 150700 161239 181539 181855

182490 195500 200536 201387.

500 5270 54992 57048

61676 65697 67729 72378 76780 77362 78747

81153 81452 81546 82520 87760 101810 102319

104581 7564 9031 10701 11678 12261 15876

21623 26828 28101 30378 33244 33352 36155

41437 42907 449977 47019 49844 104608 104661

106114 111261 111707 118489 119778 121857

121876 128114 128342 137511 138541 149263

149824 153697 157178 158937 160769 163947

166248 166962 168103 173190 176914 178288

180410 182273 182320 183017 184192 190086

194075 195987 197903 199675 201546 202114.

250

294 326 541 759 1001 238 470 502 616 27 61
847 910 2082 83 247 58 647 3206 49 453 585 97
702 883 996 4074 395 471 552 923 5116 28 309
27 84 425 790 6088 139 87 650 912 7035 212 332
84 612 822 8151 221 26 468 565 652 70 89 869
955 9179 329 30 458 524 62 68 83 681 10022 246
614 11175 76 247 304 37 619 34 88 709 911
12020 231 534 67 779 871 74 13119 38 58 778
87 14273 545 150 24 246 673 898 16057 131 388
673 834 61 910 17157 401 615 957 18115 65 403
512 714 874 78 19059 495 737 20052 166 87 491
21025 87 227 584 804 07 22058 447 553 65 751
828 956 23056 600 700 77 98 24003 355 72 435
82 511 645 92 858 25314 405 956 26220 337 403
59 501 758 827 927 51 63 27142 81 295 362 81
403 83 529 76 628 844 54.

28489 664 739 939 29003 26 493 776 919 77
30358 82 698 733 782 31139 313 692 879 928 79
82 32020 86 118 33 685 821 33116 425 51 893
35319 450 97 621 55 760 937 38 36120 22 427
663 70 738 37282 579 638 38962 39225 58 91
905 49 97 720 72 81 800 80 94.

40096 295 309 92 403 637 842 68 41107 246
332 451 557 74 772 420083 390 556 868 43063
705 32 851 940 44074 420 94 534 862 45165 200
421 620 65 80 710 801 4 46234 55 24 549 68 881
47427 71 771 939 48289 580 740 49089 204 91
545 47.

50083 348 438 530 617 838 982 51065 134 43
295 538 892 980 52383 644 56 53111 95 349 544
765 78 54024 147 296 489 853 55260 315 445
523 975.

56026 84 849 424 813 974 57057 127 250
362 69 437 85 647 55 60 736 83 847 54 58388
679 59168 768.

60040 94 177 214 431 507 74 631 61089 296
845 62429 46 540 48 63 71 713 63426 86 502 31
668 64393 492 539 670 881 967 65070 126 82 89
451 58 66112 13 244 960 67 108 17 247 423 501
24 813 905 19 68476 95 975 69091 207 22 376
518 686 824 940.

70034 203 79 323 37 67 756 938 71006 172
455 538 39 611 43 81 798 803 939 72020 55 199
918 43 518 92 732 97 73027 259 629 40 64 740
90 977 74129 57 443 640 65 95 710 935 64 79
75116 623 97 821 76004 51 100 54 283 324 62
549 651 976 77024 253 438 543 615 731 78510
619 49 755 832 71 978 79531 619 72 745 900
80116 976 81116 339 734 865 82248 508 761
83012 26 94 149 279 317 43 569 644 806 52.

84186 213 426 922 64 85031 87 111 350 440
62 521 636 783 86173 234 635 87178 501 701 65
882 88129 455 832 89000 187 232 48 360 419
558 753 849 84 941 90031 663 91032 115 293 518
99 776 848 978 91 92006 15 83 178 322 53 403
93063 121 604 821 941 65 94042 146 383 95425
96487 97201 45 84 428 559 98158 324 95 638
772 99071 100 37 284 379 531 823 953 100226 53
327 407 612 742 993 101018 84 443 596 911
102230 493 509 765 852 103070 422 69 704 891
104103 239 400 85 874 105364 546 726 72 86 93
106081 497 556 966 107301 92 628 881 108334
61 587 783 831 109454 87 110253 85 330 464 546
671 714 32 86 872 912 58 111792 942.

112116 227 71 325 474 604 948 113114 415
660 728 821 978 114055 320 74 580 85 115078
87 173 482 745 887 116038 403 41 941 117047 68

10,000 79883.

5,000 9490 50942

192003.

3000 19899 41439

71750 92799 115072 128685.

2000 76224 164330

194070.

1000 11965 13064

50667 73824 79270 115687 134581 141141

155117 156301 160526.

600 12413 15433 23323

24066 35357 49530 58685 85028 138815 149469 174216

176085 187046 187751 194498 199996.

Po 500 zł. wygraly n-ry: 2094 6346 10907 12598
15635 17310 18355 19465 27513 28056 28360 39808
42065 48898 50705 51115 51574 52430 55666 57689
58834 59221 63073 66558 67754 71956 76080 76393
78110 78138 82336 84577 85941 87491 95078 98493
99411 101120 103392 104768 105292 106814 109350
112023 112035 117149 117169 120140 120354 120439
124044 124253 127396 128355 130313 132247 133108
138214 141175 146379 148435 153409 155565 156349
157033 160888 163015 166854 174325 173745 176463
176689 177073 177069 178050 178790 181942 182311
185040 188360 189186 191101 191637 192305 196680
197172 198768 204621 206911 209495.

250

15 410 617 48 1006 36 107 11 401 44 654 79 2482
548 986 3115 39 63 619 734 4004 77 274 434 95 542
726 54 837 50 74 946 5385 786 929 6534 779 7227
75 560 715 68 3007 422 51 63 525 914 9204 32 57 305
478 871 10758 86 893 910 11113 45 234 378 88 686
713 814 941 12301 590 662 792 13072 167 70 72 230
355 683 906 14008 32 144 511 690 741 820 86 947
15027 102 251 352 81 407 12 696 16162 210 394 17278
560 652 70 825 931 18056 177 377 50 57 514 34 19076
235 383 431 69 606 711 396 20184 98 819 21122 427
528 681 85 781 912 22195 272 381 475 23030 179 241
46 582 683 24280 92 642 785 996 2521 369 94 417
44 682 803 26053 63 64 82 115 69 72 85 238 662 735
27599 655 723 922.

28032 156 83 412 79 520 663 95 29421 78 704 12
64 75 30251 98 501 623 752 801 31423 623 714 97 849
32149 502 95 666 827 917 25 97 33206 86 539 34371
611 55 906 16 35029 107 309 636 731 44 910 36001
191 399 722 53 96 822 37092 177 250 350 552 816 64
38193 226 51 510 93 622 39003 40059 340 398 896
903 18 38 41181 91 226 509 872 42008 266 43237 60
364 785 95 869 44159 819 931 45217 25 479 799 910
20 46007 19 63 350 655 47029 42 56 151 48452 624
725 885 89 904 49057 62 165 50054 427 520 780 51254
371 520 679 772 817 52054 341 451 98 545 736 53332
708 49 813 54063 422 55361 69 826 966 77

56120 36 59 398 638 725 961 57124 484 785 837
45 58040 392 839 75 59120 243 412 17 45 46 62 846
60004 06 50 115 71 251 62 80 455 58 87 643 44 983
61009 340 538 813 62167 237 307 467 668 829 36
956 63013 50 187 98 276 315 637 927 64097 159 295
372 77 370 664 65076 217 326 790 858 78 66135 267
385 654 69 783 865 67382 640 68107 96 652 99 832
94 902 69042 167 878

70214 26 355 91 518 656 77 748 71016 416 658
72106 65 494 782 878 995 73021 144 84 378 721 815
979 74019 74 79 115 37 74 319 731 813 16 75215 67
367 93 579 750 962 65 76000 09 425 48 566 620 77
77007 98 199 670 78038 191 717 941 93 79024 92 236
308 766 8006 44 123 25 331 68 500 58 79 89 690 719
941 81061 314 87 82016 216 395 429 64 765 810
83085 128 244 674 722 841 72 904 66

84233 329 519 664 897 85055 128 91 391 538 662
813 930 58 86038 41 61 144 82 314 88 555 692 808
87014 246 86 341 405 755 839 921 88172 293 313 675
795 862 956 89093 195 781 859.

90062 230 358 569 636 64 91052 533 43 633 92024
653 853 93018 902 94095 109 400 30 72 512 70 763
901 95421 54 587 729 42 857 953 96037 58 299 351
426 97488 578 660 66 752 98001 238 423 59 555 88
760 99154 209 465 74 581 736 44 80 971.

10079 84 130 489 613 931 101242 422 627 54
102083 205 89 508 667 225 904 32 45 103400 550 706
847 65 104344 425 887 955 87 96 105365 574 90 635
872 106243 639 98 722 43 107330 670 998 108010 106
215 423 564 109006.

110143 81 301 33 79 111307 78 573 800

112027 262 66 494 606 880 113105 34 241 47 61
406 808 14 114165 202 473 626 885 905 115028 185
616 32 751 115147 84 346 517 602 700 62 81 806 25
991 117180 246 428 651 92 118137 634 119450 54
538 936 120279 323 465 677 947 121052 390 913
122104 73 549 791 857 123276 85 382 400 659 710
83 124164 517 665 761 92 939 125252 58 61 518 620
738 930 126159 69 221 78 427 79 555 850 925 127059
75 86 404 511 712 92 960 63 128065 96 502 648 943
947 129021 30 302 20 615 797 991 130154 347 131293
621 780 81 132156 236 455 526 850 907 134245 311
42 506 79 667 76 135543 61 674 309 944 134276 950
137272 77 90 340 95 441 655 138176 290 459 81 555
690 727 139212 386 579 85 633 46 83 962 96

140010 41 850 141127 326 67 584 93 694 717 890
97 953 142310 18 415 803 81 910 143127 93 291 524
747 838 61 969 144230 446 659 882 145032 100 418
26 509 56 743 146407 10 55 147127 398 427 58 735
69 910 148073 158 79 651 87 149456 705 28 874
150068 133 201 67 457 536 992 151027 522 59 747
152136 274 440 51 534 627 746 944 153115 265 661
33 708 23 847 154129 214 510 20 70 654 155077 122
443 30 59 61 506 628 738 830 78 932 55 156149 347
451 688 910 157021 145 686 756 853 948 158092 423
33 677 951 159176 260 61 331 436 57 824 34 963
160 143 319 75 161005 82 401 583 98 778 843 971
162035 94 101 401 57 818 983 163809 59 164031 135
259 346 69 897 165056 114 46 430 591 818 166177
570 842 89 997 167160 294 691 31 781 929.

168024 29 106 80 254 457 622 758 169125 66 247
390 503 43 674 170116 402 712 844 901 171093 287
383 876 931 172608 805 6 78 173350 493 535 765 72
174014 79 353 622 175078 120 240 625 176081 179
402 623 38 730 177002 91 204 456 701 24 52 178275
92 503 53 179139 332 506 615 57 960

180525 84 711 957 62 181257 316 73 679 719 879
954 182028 49 140 328 665 937 183059 187 250 340
412 538 998 184368 570 185223 63 419 545 672 797
825 186082 219 55 76 366 653 803 187192 252 511
85 87 773 84 819 85 86 188028 139 88 282 538
189021 48 168 421 81 593 615 776 190173 407 825
191069 249 308 11 606 93 192102 273 353 506 674
842 960 193004 290 712 194037 273 481 195240 55
74 459 66 846.

196151 70 77 95 253 556 197030 184 85 289 323 26
886 933 72 198012 84 318 58 429 931 40 199110 26
61 96 476 98 634 859 66 200003 41 25 36 54 250 319
551 72 723 201130 364 94 478 99 751 971 202050
199 340 698 798 840 203094 107 231 63 624 704 204495
583 833 66 85 205223 50 54 75 352 454 925 206057
626 68 207165 228 623 48 50 650 790 208617 790 815
56 911 73 209007 137 319 561 632 807 43 976.
147 204 335 43 417 922 118135 318 71 93 598
646 888 119238 391 716 840 46 905 120368 514
23 604 18 20 963 121036 188 276 431 943
122238 921 123170 237 55 353 124099 150 634
923 64 125067 173 551 72 634 40 727 904 71
126218 65 432 541 82 127148 308 450 763 829 85
986 99 128030 147 85 293 415 54 56 554 601 94
702 55 826 129228 35 452 60 71 937 38 45
130032 50 143 209 738 69 863 89 983 131243 463
83 747 132177 234 485 530 759 832 55 954
133909 134066 83 230 36 44 55 330 715 48 804
135596 600 82 94 735 136715 965 137289 377
752 871 138078 109 340 839 99 139021 57 273
455.

140374 736 854 932 141156 889 981 142195
434 648 724 44 143103 529 612 55 314 59 144090
92 365 454 503 35 706 837 929 145074 97 229
405 67 639 841 89 965 146196 538 669 812 17
147118 21 52 76 320 495 572 849 76 911 71
148059 167 213 46 309 87 458 717 83 86 841
954 149291 980.

150023 85 121 88 260 323 86 151266 307 584
783 88 894 919 152138 550 153320 23 483 610
92 791 941 50 154009 82 89 115 84 364 467 86
607 146 828 907 67 155594 729 40 875 156028
64 74 176 475 649 864 86 157372 483 516 682
719 70 824 82 158217 315 428 761 159116 360
94 761.

160134 241 565 821 161588 674 702 929
162387 542 955 163241 314 94 418 539 783 96
815 89 925 83 164055 119 415 53 611 781 813
48 91 935 165265 69 575 722 805 947 81
166107 45 269 70 463 624 969 167004 13 53 117
398 457 640 752 951.

168250 335 76 517 777 966 169098 150 99 377
501 808 170128 304 598 905 91 171578 641
172257 345 795 173022 67 425 51 683 756 901
17 18 174171 236 51 357 441 80 83 534 672 77
129 45 175187 367 957 176213 44 442 593
177015 300 38 92 436 500 39 915 178241 580
656 95 904 51 179064 183 200 23 48 381 427 541
735.

180064 293 320 421 828 64 86 181114 64 69
75 214 61 412 639 782 935 182038 56 167 60 421
76 639 86 890 183279 329 450 62 896 184036
137 280 372 77 437 39 90 555 64 611 86 897
923 29 185259 88 91 385 428 99 580 92 817
186074 172 684 778 925 187238 352 54 654 91
708 79 188709 888 189059 80 163 331 510 795
804 66 70 921 87.

190273 405 540 57 707 15 993 191171 97
243 46 738 935 192387 407 611 193048 68 278
471 74 560 602 739 921 194240 318 29 522 46
607 991 195241.

196143 63 398 494 197 284 359 454 749 75
198337 402 921 199150 375 200192 300 72 616
30 69 727 67 800 201028 209 521 92 744 75
202013 202 52 418 42 89 531 722 34 35 877 97
203206 631 737 872 915 17 204029 47 69 157
562 651 784 822 205001 550 698 206170 722 86
815 207125 335 512 208105 265 314 25 29 542
684 904 209220 92 305 53 641 772 931.

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסע ליבעס-דראמע א. נ.

„חתונה-מארש"

אין די הויפּט-ראלען: FAY WRAY, ERICH von STROHEIM

נעכסטער פּראגראם: „געפאנגענער אויפ׳ן אינזעל פון דער הייליגער העלענא"

פרעכטיגע מאנומענטאלע דראמע. אין די הויפּט-ראלען: Werner Krauss — נאפּאלעאן, Anna Ralph, A. Basserman

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג, לעצטער סעאנס 10 אווענד אויפ׳ן 1-טען סעאנס זענען די פּרייזען פון די פּלעצער ביליגער.

היינט און פאלגענדע טעג! מעכטיגער ים-פילם פון דער פוילישער פּראדוקציע אונטער׳ן נאמען:

„אונטער דער פאהן פון ליבע"

(POD BANDERĄ MIŁOŚCI)

אין די הויפּט-ראלן: ZBYSZKO SAWAN, JERZY MARR, MARJA BOGDA

נעכסטער פּראגראם: „דער אייביגער קאמף"

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

(ביים פּלאץ קאשטשעלני)

בעמ.: בעת דער פּויזע קאנצערט פון נינא-נישע מארקאני-ראדיא פערטע-טארקעטער ארקעסטער אונטער דער ליימונג פון ה׳ עסטרייכער

טעלעגראם! היינט און טעגליך טעלעגראם! אלמנות, גרושות, מיידלעך! עס קומען אויף גאסטראלען

די „נשמות-הענדלער"

אין קינא „עראַ" פריהער „פלארא". זאווישא 22

אין דער הויפּטראלע: Harry Peel

אונצעהליגע מאל האבען שוין די צייטונגען געשריבען, ווי אזוי פרויען פאלען אריין אין נעץ פון די נשמות-הענדלער און ווארענען דעריבער, אז די פרויען זאלען זיין פאָרזיכטיג ביים בעקענען זיך מיט א יונגנמאן און א חוץ דעם, ווען זיי קומען אין דער נאהענטער בעקאנטשאפט פערגעסען זיי זיך, דעריבער איילט אלע צו קומען אין קינא „עראַ", זאווישא 22, און זעהען, וועלכע מיטלען ווערען אנגעווענדעט פון די „נשמות-הענדלער", וואו זיי ווילען אריינכאפען פרויען אין נעץ.

א ליכטיג לעבעז!!!

עלעקטרישע זשיראנדאלעז

פון אייגענער אויסארבייטונג צו די ביליגסטע פרייזן פון 20 זל.

אַ, אויך **זשארובקעס**

די בעסטע מארקעס מיט 30 פראצ. ביליגער ווי ווי איבעראל — — — —

מ. זענדעל

פלאץ וואלנאשטשי 9

פר. נייר מערק רוג נאָוואָמיעסקא

אל תסתכל בקנקן ;אלא במה שיש בו

וויכטיג נייעס פאר די פּאַטענטען-בעזיצער! מיר מאכן בעקאַנט, אז מיר האבן ערעפענט

א ביטשריפטען-ביורא

אויף פיעטריקאווער 16 (פאלודניאָווא 3)

וואס שרייבט און ערלעדיגט זעמטליכע סאנדאָווע סעראווען, ווי: קלאַוזולעס, זאַבעזשיעטשעניעס, אוכילעניעס ווי אויך סקארבאָווע און אלער ארט מיליטער-ענינים. ס'ווערן ערלעדיגט פערשידענע דירות אנגעלעגענהייטען, איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. גאראנטי פאר רעיעלע בעהאנדלונג, ווייל די ביוראָ געפינט זיך אונטער דער אנפיהרונג פון די ה"ה סקאטשילאס און דרעסלער

בעמערקונג: פאר אונבעמיטעלטע אומזיסטע בעראטונגען טעגליך פון 2–3 נאָכמיטאָג.

ביורא „EXPRESS" פעטריק. 16 טעל. 9 1685

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין רעכטסקאנסולענטען-ביורא צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, סארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגן דירות אין אורזשאנד רעזידענטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט פעטריקאווער 17.

א שטוב מיט א קוך

איז פון זאפארט איבערצוגעבען

אויף גוטע בעדינגונגען אויפ'ן 2. שט. לינקע אָפ. צו ערפאהרען ביי פלאקבנער, זגערזשער 10 פון 11 ביז 3 נאָכמיטאָג.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האלז, אויערן קר. 10–11	2–3, 6–7
ד"ר רוזשאנ... הויט און געשלעכט קראנקה.	1–2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאָלאָק	1–2
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10 12 4 5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5 6
ד"ר קאנטאר כירורגיש-קראנק.	4½ 5½ זונ.1—2
ד"ר ווייגבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12– 2, 4– 6
א. גראָדזענטשיק צאהן-ארצט	3 - 7
ראזענס צאהן-ארצט	8 – 2

צאהן-מויל-היילונג, בעליכטונגען, קראנקען מאַסטן אא"ח בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכליכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מע.ליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שוארפּד (שקארלאטין) פון 4–5 נ"ם

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג ווייזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד.

אכטונג, גייערס ראַיאָן!

איך נעהם אָן צו וואשען אלער ארט וועש, קראַגענס, גארדינען, מענער-און דאַמען-גאַרדעראָבען צו זעהר ביליגע פרייזען און רעיעלער בעהאנדלונג.

31 Nowo-Zarzewska 31

FELIKSIAKOWA

בעמ.: איך נעהם אויך אָן נייע וועש צו וואשען.

בעקאַנטמאכונג

עס איז וויכטיג פאר יעדען איינעם,

פאר א גרויסען אויך פאר א קליינעם,

ווער עס וויל א גוטען הוט קויפען,

אויך דערצו א שעהנעם,

זאָל אנדערשוואו נישט לויפען,

ווייל ביי מיר איז פאר א פרייז א קליינעם.

דערנאָך וועט איהר אלע פריינד אייערע ראטען,

און צו מיר מיט דעם פינגער אריינטאטען,

אויך אָנווייזען אז דאָס געשעפט פון הוטען,

שטאמט פון א פאכמאן א גוטען.

דאן וועט זיין אייער וואונש

נאָר צו קויפען ביי דער פירמע „Lunch"

Łódź, Konstantynowska 1.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאָנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוון-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפּ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָווענד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

נעמט אָן א פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

פראַצאווניע

פון לייסטען און ראהמען צו בילדער, ווי אויך אוואל-ראהמען

J. Krężlewski i Z. Zagańczyk

הורט — Łódź, Gdańska 105 — דעטייל

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמבייער, ווי אויך טליתי קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי

א.ח. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 1,

אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך! בעמערקונג: ס'ווערן אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען

Dr. med. ALBERT GOTLIEB

Piotrkowska 26, tel. 177-50

אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען

נעהמט אָן אין דערהיים פון 3–6 אָווענד און אין לעטשניצע „Vita" פיעטריק. 45

צאהן-דאָקטאָר L. Berger

זגערזשער 21, פראָנט, 1 שטאָק. עמפפאנגס-שעהן פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. פון 2 ביז 5 נאָכמ. אין לעטשניצע, פיעטריקאָווער 62

צאהן-ארצט St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7

Dr. EBIN

Piotrkowska 10

POWROCIŁ.

א גרויס צימער מיט א קוך

מיט עלעקטריש בעלייכטונג איז פון זאפארט אפצוגעבען

11 ליסטאפאד 90 (קאָנסטאַנט נע) ח 21.

ZAGINIONY został weksel, jadąc z Kaminska do Sulejowa na sumę zł. 100.— wyst. Izrael Morgenstern, Targowa Nr. 37, na zlecenie M. Hechta, pł. 1/4 1930 r. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić do M. Hechta, Berka Joselewicza Nr. 10. 5975

א געהילפס-בופעטאָווע

קען זיך מעלדען אין צוקערניע ביי

גאמאלינסקי

פשעיאזד 1.

אשכן (סע)

וועלכער פערקעהרט אין בעסערע הייזער ווערט געזוכט.

צו ערפאהרען אין אדמינ.

א קאראקולענעם דאמען-פאלטען

פערקויפט זיך געלעגענהייטליך האטעל „מאנטייפעל" זשכאָדניע 45, צימער 9.

ס'ווערט געזוכט זאפארט

א גוטער מלמד

ערגוג מצוין, י"ש ובעל מדות טובות צו למוד

גמרא ותוספות

זיך צו מעלדען ביי יצחק גאלדבערג פאסאוש-שולק 16.

דעטעקטארען קאמפלעט

מיט א סלוכאווקע און אנטענע פון 28 זל.

RADIO - LLOYD

Przejazd 8.

Dr. med. LAJCHTER

צאהן-כירורג

Chor. szczęk, dziąseł podniebienia,języka it.p.

przeprowadził się na ZIELONĄ 9

Ip. front, tel. 149-66

od $1^1/_2$–5 po poł.

W. EYCHNER

גינעקאלאָג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 134-72

נעמט אָן פון 6–8 אָווענד

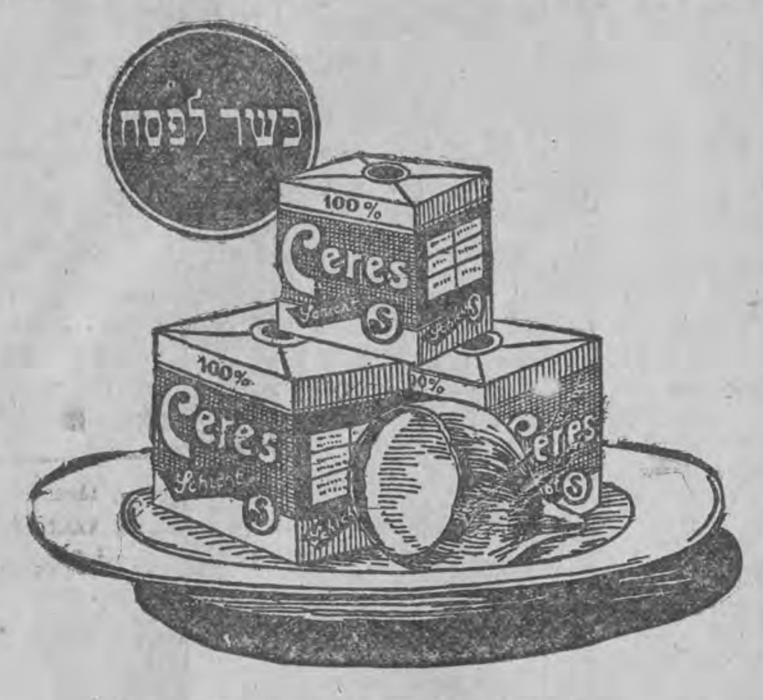

צערעס 100% ריינער קאקאס-פעטס ווערט אויסגעארבייט אונטער דער שטרענגער השגחה פון הרב ר' שמחה פרענקעל פון סקאווינע. צערעס קען דעריבער אָהן שום חשש בענוצט ווערען צו פסח'דיגע מאכלים אפילו דורך מהדרין מן המהדרין.

צערעס שפייזע-פעטס

שיך-מאַגאזין

אייגענער אויסארבייטונג

פון דאַמען-, הערען-און קינדער-שיך

A. Lewandowski

Łódź, Cegielniana 24.

ס'ווערען אָנגענומען בעשטעלונגען און רעפעראטורען. ערשטקלאסיגע אויספיהרונג! צוגענגליכע פרייזען!

REKLAMY NOWOCZESNE

MARKI OCHRONNE

DEKORACJE WYSTAW

Atelier Dekoracyjno-Graficzne

DE ATELIER GE

71 CEGIELNIANA 71

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאָז און הארן-קראנקהייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 7–4 אָווענד.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליבשאפטליכע... נעמט אָן פון 4—7 אין אָווענד

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען.

ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 45, טעל. 13-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָווענד.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-1

קראנקהייטען פון די ביינער, ג... פערקרימונגען פון די פליצעס און ... איינגעבויגענע פראצעדורען ... ארטאפעדישע ...

... נעמט אָן פון 5—7 ...

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אָן פון 8-2 נ.ט. און פון 5-9 אָוו.

אבאָנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראָגען א היים; אויף דער פראווינץ 6– זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאָג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר א מילימעטער-שורה: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ 4 „

נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ 8 „

אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.